

Uitgave van de Historische Kring Gent, 20e jaargang (2013) nummer 3

Ganita mare

ISSN: 1878-7908

Colofon: Op voorlaatste pagina

Deze mare is bestemd voor:

Zie enveloppe/omslag

Jan Huberts (links) met zijn vriendje. Op de achtergrond de Dijkstraat.

Ganita mare

Inhoud 2013-3

2	Vertrek uit Villa Ganita?
3	Woord van de voorzitter(s)
4	Programma 2013/2014
6	Samen werken aan dialect, Oprichting Betuws Oorlogs Informatie Centrum
7	Vissersdorp Hulhuizen
12	Coöp. Erfgoed Gelderland, Goed/fout
13	Claudius Clojanus
15	De fietsenmakers van Gendt
21	De jonge Zonnebloem
24	Kwartierstaat zr. Plechelma
27	Verslag excursie Dijkmagazijn
28	De gebroken Enter
29	30 Jaar Historische Kring Gente
33	Gelders Archief, Bij- en scheldnamen
34	Aanwinsten, Welkom, Facebook, Cadeautip, Incasso en Overleden
35	Colofon

Vertrek uit Villa Ganita?

Villa Ganita staat op de lijst van gemeentelijke gebouwen waar de gemeente vanaf wil om het financiële plaatje van de gemeente rooskleuriger te krijgen. Bij verhuizing zullen wij er natuurlijk in ruimte op achteruitgaan. Wij hebben de nadelen van verhuizing eens op een rijtje gezet:

- Wij zullen uw vragen niet meteen meer kunnen beantwoorden, omdat wij altijd met het opzoeken rekening moeten houden met nieuwe medegebruikers en hun werkuren.
- Lezingen zullen elders gehouden moeten worden en genealogie en andere workshops zullen bij gebrek aan ruimte vervallen.
- Al onze investeringen in *Villa Ganita*, zoals gordijnen, vaste werkplekken en een deel van de inventaris zijn verloren.
- Een groot deel van ons archief zal op een goedkope locatie, zoals een loods, elders ondergebracht worden en is dus lastig te raadplegen.
- Het is de vraag of alle vrijwilligers nog gelijktijdig aan het werk kunnen zijn i.v.m. het werkoppervlak.
- De archeologische vondsten moeten terug naar de vindplaats als ze in Gendt niet in één ruimte tentoongesteld kunnen worden, waardoor de collectie verspreid raakt.
- Allerlei openbare evenementen, zoals Konings-

dag, Dodenherdenking, Open Monumentendag etc. kunnen bij een particuliere eigenaar waarschijnlijk niet meer vanuit Nijmeegsestraat 19 gehouden worden.

- Het Oorlogsmuseum Niemandsland zal een nieuw onderkomen moeten zoeken.
- De wapenleeuwen, gemeentelijk monument, verliezen deels hun historische context als het gebouw in andere handen overgaat.

De laatste jaren is onze kring hard gegroeid door alle activiteiten van de bestuursleden en vrijwilligers van de kring vanuit *Villa Ganita*. Een verhuizing naar een kleinere ruimte zal dit afremmen.

Wij hebben er alles aan gedaan om de gemeente te laten weten hoe nuttig wij in cultureel-historisch opzicht zijn. Wij hebben de publiciteit gezocht, een gesprek met B&W gevraagd, de gemeenteraadsleden benaderd en tijdens het kersenfeest een handtekeningenlijst laten rondgaan om de gemeente ertoe te bewegen ons te laten blijven, desnoods tegen een schappelijke verhoging van de huurprijs. **Wij ontvingen 920 steunbetuigingen. Daarmee was de handtekeningenactie een groot succes. De petitie is op 28 augustus overhandigd aan wethouder Dolmans en twee gemeenteambtenaren. Het volledige college van B & W was helaas niet beschikbaar.**

Kortom:

Het pand is deels verhuurd aan kinderdagverblijf de Zonnekinderen, die de gemeente een behoorlijke huur betaalt. Een deel staat leeg door de verhuizing van de peuterspeelzaal, maar met een nieuwe huurder zal dit stuk ook weer geld genereren. Het voormalige gemeentehuis is dus geen blok aan het been en verkoop zal op termijn geen echte winst opleveren, maar in sociaal-cultureel opzicht juist een verarming blijken te zijn. Het zal trouwens geen makkelijk te verkopen pand zijn.

Als wij als huurder erin blijven dan wil wethouder Dolmans uit oogpunt van gelijke monniken, gelijke kappen een maatschappelijk verantwoorde huurprijs van € 40,— per m2. Wij gaan binnenkort in gesprek met hem hoeveel m2 wij echt nodig hebben en hoeveel wij maximaal aan huur kunnen opbrengen. Want de kelder wordt niet door ons, maar door Museum Niemandsland gebruikt en de zolder is ons als door niemand gewenste ruimte ooit in de maak gesplitst. **De huur die de gemeente wenst, is alleen door contributieverhoging op te brengen en dat willen we toch geen van allen?!**

Woord van de voorzitter(s)

Een beetje afscheid

In het overzicht *30 Jaar Historische Kring Gente* heeft u kunnen lezen dat ik gestopt ben als voorzitter van de kring; officieus op de vrijwilligersavond daags na het Kersenfeest; officieel op 1 september. Op die datum heeft Willem Rasing de voorzittershamer overgenomen. Het besluit om te stoppen roept dubbele gevoelens bij mij op. Van de ene kant vind ik het moeilijk om ‘afschied’ te nemen van het bestuur waarvan ik dertig jaar – bijna de helft van mijn leven – lid geweest ben. Met veel genoegen kijk ik terug op die jaren waarin de kring gegroeid is tot een club met bijna 750 leden, een bewijs dat de (oud-) Gendtenaar sterk verbonden is met zijn *roots*. Het werk van de vele vrijwilligers, het tijdschrift *Ganita mare* (en zijn voorganger *Marktpraat*) en het bezitten van een eigen ‘huis’ zijn de belangrijkste redenen waarom de Gendtse historie springlevend is.

Maar van de andere kant is de vraag gerechtvaardigd of het na drie decennia – waarvan 28 als voorzitter – geen tijd is om er een punt achter te zetten. De continuïteit van de kring is erbij gebaat dat er nieuw bloed komt. Nou is Willem Rasing niet echt nieuw – hij is al twaalf jaar bestuurslid – en is dus goed op de hoogte van wat er speelt. In hem krijgt de HKG een prima voorzitter.

Dit stukje heet *Een beetje afscheid*. Dat ik geen bestuurslid meer ben, betekent niet dat ik de kring de rug toekeer. Integendeel, op historisch gebied blijf ik de dingen doen die ik altijd gedaan heb. Want over de geschiedenis van Gendt is nog genoeg te onderzoeken en te publiceren. Zeker nog meer dan dertig jaar.

Geert Visser

Nieuwe voorzitter

Voor een nieuwe voorzitter is het gebruikelijk zichzelf voor te stellen en te presenteren; dit wordt echter anders als die nieuwe voorzitter geen onbekende is en al jaren actief bij de Historische Kring Gente. Toch wil ik van de gelegenheid gebruik maken om te melden dat ik sinds 1 september 2013 uw nieuwe voorzitter ben: Willem Rasing, jaren lid van de kring en met een onderbreking van 3 jaar nu 12 jaar lid van het bestuur.

Ik ben zoals dat heet met FLO, na een dienstperiode van ruim 36 jaar bij de Koninklijke Marechaussee.

Toen mij gevraagd werd om het voorzitterschap van Geert Visser over te nemen, heb ik wel even geaarzeld. Hoe is het mogelijk om iemand op te volgen die 28 jaar in het zadel heeft gezeten en dit steeds naar volle tevredenheid heeft gedaan. Ik heb toch besloten om aan het verzoek te voldoen, echter met de voorwaarde dat ik het geen 28 jaar ga volhouden. Toen dat niet nodig was, heb ik ja gezegd. Elementen als een financieel gezonde club, een goed bestuur en vele vrijwilligers en vooral een prima locatie om als kring het doel na te streven waarvoor je bent opgericht, speelden daarbij een doorslaggevende rol.

Amper bekomen van het idee voorzitter te worden, werd het bestuur geconfronteerd met de mededeling van de verhuurder dat Villa Ganita veel meer huur moest gaan opbrengen. Hiermee was de eerste hindernis al geplaatst voor ik in het zadel zat. Ik weet mij echter gesteund, dus deze hindernis zullen we met elkaar nemen, ook al weet ik op dit moment nog niet hoe.

Voor wat betreft het ‘normale’ leven binnen de kring wil ik streven naar uitbreiding van de diverse secties met werkgroepen. Ik denk daarbij aan een onderhoudsgroep voor het treintje nabij de Europalaan in de Gendtse polder. Ook zou ik het fijn vinden als de secties heemkunde, archeologie en genealogie uitgebreid worden. Kortom het meer betrekken van een nog grotere groep leden. Voel je jezelf aangesproken, kom eens langs. Ik roep iedereen hierbij op die zich op wat voor een manier betrokken weet met de Gendtse historie om zich aan te sluiten bij het reeds grote corps vrijwilligers. U bent meer dan welkom. Ik ga afronden maar niet zonder mijn voorganger Geert Visser, namens alle leden van harte te bedanken voor zijn inzet in de afgelopen 30 jaar, waarvan 28 jaar als voorzitter. Geert bedankt!

Geert blijft wel actief binnen de kring. U zult nog menig bijdrage van hem tegemoet kunnen zien in *Ganita mare*. Voor zijn werkzaamheden bij de kring is Geert tijdens de vrijwilligersavond benoemd tot erelid. Een titel die recht doet aan al zijn werkzaamheden voor de kring.

Willem Rasing

Programma 2013/2014

De Gelderse riviervisserij 1700-1950

dinsdag 19 november 2013, 20.00 uur

Villa Ganita; Nijmeegsestraat 19, CK Gendt

Lezing door Aart Bijl.

Tijdens de Middeleeuwen wordt al druk op de grote- en kleine rivieren gevestigd. Een deel van de vangst wordt onder andere naar Duitsland en Engeland geëxporteerd. Begin negentiende eeuw wordt er steeds meer vis gevangen. Honderden vissers die langs de rivieren wonen, verdienen hun brood met de vangst van trekvisen zoals zalm, elft, houting, paling, steur en standvissen als snoek, brasem en alver. De manier waarop de vissen worden gevangen verschilt per soort. Veel viswater wordt verpacht. In de periode 1830-1850 lopen de vangsten terug, hetgeen de overheid noodzaakt tot het nemen van maatregelen. Helaas blijken dat lapmiddelen te zijn, omdat

niets wordt gedaan aan de problemen die de trekvisen ontmoeten om hun paaiplassen te bereiken aan de Boven-Rijn.

Belangrijke vissersplaatsen in het Gelderse rivierengebied zijn Brakel, Haaften, Heerewaarden, Millingen en Westervoort. In de loop van de negentiende eeuw weten enkele grote vishandelaars uit het Brabantse Woudrichem en het Hollandse Gorinchem de visrechten in het Gelderse rivierengebied te verwerven. In de visserijwereld wordt onderscheid gemaakt tussen bovenrivieren en benedenrivieren met hun vissers. De tegenstellingen tussen beide groepen zijn behoorlijk groot.

Als de zalmstand sterk terugloopt wordt gezocht naar alternatieven. In Heerewaarden stappen de vissers over op de palingvisserij. Daarvoor ge-

Zegenvisserij.

bruiken ze speciale boten waarmee ze met de ankerkuil kunnen vissen en grote hoeveelheden paling verschalken. Er wordt gevestigd tot over de grens met Duitsland. Door de afname van de visstand neemt het visstropen toe, vooral vanuit het westen. Tussen 1900 en 1950 gaat de riviervisserij hollende achteruit. Daar zijn een aantal redenen voor: de moeilijke bereikbaarheid van de paaiplassen, watervervuiling en intensievere vismethoden. Na de Tweede Wereldoorlog valt het doek voor de riviervisserij. Pas tegen het einde van de twintigste eeuw worden maatregelen genomen om de trekvis terug te brengen op de rivieren. Het ziet er inmiddels hoopvol uit, zeker omdat ook de waterkwaliteit van de rivieren is verbeterd.

(Zie ook het artikel over Vissersdorp Hulhuizen, blz. 7 met als bron het boek van Aart Bijl.)

De toegang is gratis, voor de koffie/thee een bijdrage van € 0,50.

In onze volgende Ganita mare meer informatie over de hierna volgende lezingen, maar zet de datum vast in uw agenda, net als de datum van de gecombineerde excursie.

Boerderijen in de wederopbouwperiode

maandag 10 februari 2014, 20.00 uur

Villa Ganita; Nijmeegsestraat 19, CK Gendt

Lezing door Sophie Elpers.

Toegang gratis, koffie/thee € 0,50.

De Reformatie

donderdag 3 april om 20.00 uur

Heel toepasselijk in het protestantse kerkje, Torrenlaan in Gendt

Lezing door Henk Folmer.

Excursie naar het Dominicanenklooster en Mea Vota in Huissen

zondag 25 mei 2014, 14.00 uur

Verzamelen bij Villa Ganita voor carpooling om 13.45 uur

Dominicanenklooster: Stadsdam 1, 6851 AH Huissen

Mea Vota: Boskoops Glorie 33, 6851 VH Huissen.

De Dominicanen betrokken het huis in 1858. Het was het eerste klooster boven de rivieren. Het klooster was niet groter dan het toenmalige landhuis, het centrum van het gebouw nu, met wat aangebouwde cellen (kamers) die tevens de verbinding vormden met de kapel. Het landhuis was gebouwd op de plaats van het voormalige kasteel

van de hertogen van Kleef in Huissen. Rond 1858 bouwde de bekende architect Pierre Cuypers (1827–1921) het U-vormige kloostercomplex en de kapel. De neogotische, driezijdig gesloten kapel is uitgevoerd met zijkapellen en een dakruiter. Pierre Cuypers was eveneens verantwoordelijk voor het interieurontwerp, dat onder meer een spits tongewelf en enkele neogotische koorbanken omvatte. Deze zijn nog aanwezig.

Later heeft het klooster nog een aantal verbouwingen en uitbreidingen ondergaan tot wat het nu is: het oorspronkelijke huis met twee grote zijvleugels: de linkervleugel voor de vaste bewoners en de rechtervleugel waarin het centrum

gevestigd is met daarachter, door een gang verbonden, de kapel.

Het klooster heeft in de loop van vele jaren, zoals rond 1900, meer dan 70 bewoners tegelijk geteld. Nu wonen er 8 dominicanen, die naast hun eigen kamer beschikken over een huiskamer, eetzaal en bibliotheek. Enkele broeders hebben hun werkzaamheden buiten het klooster, twee zijn werkzaam in het centrum en een aantal geniet de rust die bij hun leeftijd past.

Mea Vota

De tuinbouw in Huissen kent een rijke historie. De druiven- en de tabaksteelt waren heel belangrijk. Op het hoogtepunt stonden ca. 300 druivenkassen in Huissen. Hierdoor ontstond een zeer karakteristiek agrarisch landschap.

Door intensivering, schaalvergroting, vernieuwing, woningbouw, etc. gaat het karakteristieke kleinschalige glastuinbouwgebied, met zijn specifieke kassen rond het gebied Huissen/Angerens steeds meer verloren. De geschiedenis van dit

bijzondere tuinbouwgebied en van de tuinders in dit gebied is steeds minder zichtbaar.

Rond de Bloemstraat, een gebied dat van oudsher deze tuinbouwbestemming had, is thans een nieuwe woonwijk gerealiseerd. Midden in dit gebied bevindt zich het monumentale tuindercomplex Mea Vota waar nog steeds druiven geteeld worden. Hier bevinden zich nog een aantal originele druivenkassen die de status van gemeentelijk monument hebben, net als de bijbehorende woning en schuur. Het gehele complex vormt een bijzonder gaaf ensemble wat in het gehele gebied nagenoeg niet meer voorkomt en voor tuinbouwhistorie in dit gebied zeker behouden moet blijven.

Ria Schouten-De Haan

Samen werken aan dialect

Now hâ'k toch gedoch dâ mien mailbox vol zou strome mé veul gedichte van ollie allemaol. 't Vil natuurlik te begriepe dâ nie alle minse daor zin ien hemme of daor de tied vör wille neme. Mar zwart niks is toch wel raor. Djörum prebie-re wi'j 't nog ene keer. Awwie now nie genoeg belangstelling krie-ge, dan hil 't op. Dan mar gin groot gedicht over Gendt en geschreve dör ons allemaol. Mar volleges mien kuwwe gemakkelik ien't Guinness Book of Records komme awwie bove de duuzend couplette hemme.

Dus allemaol mette pen aon de geng, zou 'k zegge.

As d'r veul belangstelling kum gaon wi'j op onze site daor 'n plek vör ienrume.

A'j wâ hé geschreve ku'j dâ opsture naor mien e-mail adres: trend.plan@hetnet.nl

Tot now toe hewwe 6 couplette gemak. Die staon ien de vörrige Ganita Mare.

Gerard Joosten uut de Essepasstraot hé d'r nog twee bi'j gemak.

Herman Buurman

Hij (Gerard Joosten) mie-k d'r di van:

*Wi'j houwe van memorie
En sneuie naor historie
Ien onze kring mé glorie
Allemaol ien Gendt*

*Achter d'n diek lig de polder zô puur
Wie dâ wil zie-n allejekes mooie netuur
Mé bevers, vosse, mar ôk de tureluur
Natuurlijk Gendt*

Eiges doe'k d'r nog drie:

*Ien't jaor 793 is d'r vör't ers iets over Gendt geschreve
Toen hemme ze een boerderi'j uut Ganita afgegeve
Aon 'n klooster ien Lorsch en daor is't nie bi'j gebleve
Gendt vör 't ers. (Ganita)*

*Want ien't jaor 814 gebeur 't opneij
De Gendtsche Waard en 'n kjerck kwame d'r bi'j
Vör niks afgegeve aon d'n eigeste parti'j
Bar lang geleje ien Gendt (Ganita)*

*Onze eige bibliotheek hawwe ôk ien die tied
Die was van Gerward mar wi'j zien um now kwiet
Hi'j stee'r ien 't Vaticaan al 'n hele tied.
Uut Gendt*

Zo zien wi'j op ellef gekomme. Dâ's nog lang gin dikke duuzend! Aon't wèrek dus!!!!.

Oprichting Stichting Betuws Oorlogs Informatie Centrum

Er zijn plannen om voor Lingewaard, Overbetuwe en Nederbetuwe te komen tot een stichting die informatie over de Tweede Wereldoorlog in deze regio verzamelt en er voorlichting over geeft op scholen enz. Deze stichting wil graag van u informatie of foto's, voorwerpen en allerlei ander materiaal uit deze periode krijgen.

Robert Braam robiebraam@hotmail.com uit Gendt is een van de initiatiefnemers net als Bauke Huisman baukehuisman@hetnet.nl. Binnenkort verschijnt er ook een website. Wij houden u op de hoogte.

Redactie

Gerward aan het werk.

Tekening **Wilma Kregting-Schouten.**

Vissersdorp Hulhuizen

Hulhuizen is nu een plattelands-, agrarische gemeenschap. Maar zo'n honderd jaar geleden was het, hoe gek het nu ook klinkt, een vissersdorp. Het inkomen van de Hulhuizenaren werd toen voor een groot deel uit de Waal gehaald.

Vroeger

Nu is visserij zo oud als de mens, want vanaf het begin varieerden de inwoners hun maaltijd van groenten en fruit met vlees van de jacht en de vis die zij vingen.

In Gendt en omgeving werd gevist in de rivieren en binnenwateren. Met name Hulhuizen, Huisen en Millingen waren de afgelopen eeuwen in onze buurt echte vissersdorpen. De rivier de Waal leverde, als grootste water, natuurlijk de meeste vangst op. Er werd vooral zalm, paling en elft gevangen, dat zijn trekvis, en daarnaast leverde de rivier veel snoek en karperachtigen (karper, voorn en brasem) en ook wel wat houting, fint en incidenteel een steur. De elft en houting die hier eeuwenlang op het menu stonden, zijn nu zo goed als uitgestorven. Er werd ook op prik gevist (inmiddels zeldzaam in de rivieren) als aas voor o.a. de kabeljauwvangst. Prik werd vrijwel niet gegeten. Er waren scheepjongens die de gevangen prik door een beet achter de kop doodbeten, waarna die in stukken als aas aan de haak ging. Die vissertjes heetten prikkenbijters. Elft was een stuk goedkoper dan zalm en werd wel 'armeluispek' genoemd en was net als haring volksvoedsel. De steur kwam ook in Nederland voor en was met zijn lengte van 5 tot 6 m de grootste trekvis op de rivieren. Het was een echte luxe vis; denk maar aan de kaviaar/kuit van de vrouwtjessteur. De enige steurvisserij van betekenis in Gelderland was in Heerwaarden. Dan was er nog de alvervangst, een bijzondere tak van de vissport, want de alver werd niet geconsumeerd, behalve door de varkens, maar daarvan werden de schubben gebruikt voor het maken van namaakpaarlemoer.

Honderden jaren ging het goed en was er vis in overvloed. De riviervisserij bediende niet alleen de lokale bevolking, maar door de overvloed was de vis handelswaar en werd zelfs verscheept naar Duitsland en Engeland. Dat blijkt wel uit diverse tolregisters. Zalm en snoek werden net als haring

gezouten en in vaten gekaakt. Paling werd vervoerd in zgn. bunschepen, dit waren boten met een watergevuld compartiment dat met kleine openingen in verbinding stond met het buitenwater.

Maar wonen bij de rivier vroeg ook om dijken voor de veiligheid, kanalisatie en het uitbaggeren van de stroom om de scheepvaart vloeiend te laten verlopen. Visserij en scheepvaart zaten elkaar toenemend in de weg. In de loop van de eeuwen werden nog meer voor de vis funeste maatregelen genomen. Zo kwamen er waterwerken rond en in de rivier waardoor de visstand afnam. Denk maar aan kribben, dammen, stuwen, waterkrachtcentrales etc. Het werd de trekvis steeds moeilijker gemaakt om stroomopwaarts of stroomafwaarts (paling) te zwemmen. Doordat er steeds meer mensen, steden, industrie en daarmee samenhangende milieuvervuiling kwam, liep de visstand terug of werd ongeschikt voor consumptie. Er kwam overbevissing door de grote vraag naar vis. Bij de katholieken was het tot de jaren tachtig van de vorige eeuw gebruikelijk om op vrijdag vis te eten als een teken van vasten en onthouding. Toen het geen kerkelijke verplichting meer was, werd vis als goed voor de gezondheid gepropageerd, waardoor de vraag ernaar gelijk bleef, ondanks de stijgende prijzen. Daarom werd van alles geprobeerd om de visstand weer op peil te brengen. Want velen vonden werk in de verschillende nevenactiviteiten rondom de visvangst. Touwslagers, schoonmakers, rokerijen, zouterijen, kuiperijen, handelaren en natuurlijk de scheepswerven haalden direct of indirect hun inkomsten uit de aangeleverde vis.

Visrecht, vissersgilde en vismarkten

Dat menig dorp de zalm of een andere vis in zijn gemeentewapen had opgenomen, geeft het belang wel aan dat de visserij voor de gemeenschap had.

Vis- en jachtrechten

Gemeentewapen Zandvoort met haringen.

waren in de Middeleeuwen in handen van de landsheer, die ze als gunst vaak aan een favoriete leenman gaf. Na de Franse bezetting kregen of gemeenten of notabelen het visrecht. Zo bezat de Heer van Gendt vroeger het vis- en jachtrecht van Gendt en Erlecom. Na de Franse tijd kwam het jacht- en visrecht in Gendt achtereenvolgens in handen van notaris V.d. Steen, burgemeester Phaff en jonkheer Merkes van Gendt. Het visrecht van de jonkheer beperkte zich in 1834 tot Gendt; de geërfden van Erlecom hadden het visrecht aldaar. In Millingen was het visrecht in handen van de familie Colenbrander. De notabelen beoefenden niet zelf of hoogstens als hobby de visvangst. Het recht werd tegen een aardig sommetje verpacht. Volgens de kadastrale atlas van 1832 waren er in Gendt twee inwoners die officieel visser als beroep opgaven: Jan Wegh en Jan Evers. Jan Wegh blijkt gewoond te hebben in het voormalige pand van bakkerij Roelofs aan de Waaldijk in Hulhuizen. Toen daar bij de dijkverzwaring eind 20^e eeuw een 18^e eeuwse kelder dichtgestort werd, bleek zich daarin een verdiepte bak te bevinden. In dit bassin hield hij waarschijnlijk zijn levende have aan vis een tijdlang goed. Zijn Gendtse collega-visser Jan Evers, was een zoon van de Hulhuizense visser Dolf Evers. Jan Evers woonde aan het andere eind van de Waaldijk in Kommerdijk. Ze woonden dus beiden aan de dijk, vlak bij hun arbeidsplek, de Waal. Ook in Bemmelen woonden volgens de gegevens twee personen die de visserij als beroep uitoefenden.

Er waren in de Middeleeuwen in Nederland zelfs op enkele plaatsen St. Pieters- of vissersgilden opgericht (volgens mij niet hier in de buurt) en er kwamen in verschillende plaatsen vismarkten, zoals de vismarkt in Nijmegen (in 1633 geopend) en Arnhem. In Nijmegen mocht alleen vis worden verhandeld die persoonlijk was gevangen of binnen 2 mijl van Nijmegen was opgehaald.

Zalmdorp Hulhuizen

Eerst maar een hardnekkige legende ontzenuwen. Er bestaat een verhaal over een dienstbode

die in haar contract zou hebben bedongen dat ze maar twee keer per week zalm voorgezet wilde krijgen. Jacob van Oudenhoven, schrijver van het boek *Out-Hollandt nu Zuyt-Hollandt* uit 1654 maakte hier reeds melding van. De prijs van een gemiddelde zalm lag in die tijd echter op het weekloon van een arbeider. Zalm was dus voornamelijk voedsel voor de rijken. Dit verhaal is dus waarschijnlijk onzin.

Er zijn tijden geweest dat de zalm in enorme hoeveelheden werd gevangen. Eind 18^e eeuw begonnen de vangsten echter terug te lopen. In het jaar 1885 werden er in Nederland weliswaar nog 130.000 zalmen aan wal gebracht en in 1893 nog 100.000, maar mogelijk komt dit omdat er vanaf 1870 veel jonge zalmen werden uitgezet nabij de paaiplassen.

Bijna heel Hulhuizen was toen betrokken bij de visserij, hetzij als visser, hetzij in nevenarbeid, zoals het vervaardigen van netten, lood, etc. Met name zalm werd hier in grote hoeveelheden ver-

Gerrit Zwemstra en vrouw repareren samen de netten aan boord van hun schokker.

schakt en volgens de auteur Wolters naar Vlaardingen ter markt gebracht. Goedkope vissoorten zullen wel dichterbij verhandeld zijn.

Millingen was in deze streek hét vissersdorp bij uitstek. De meeste zalm werd gevangen in Millingen. De vissersvloot van Millingen ging van

Gemiddelde jaarlijkse zalmvangst

Plaats	1867-1877	1878-1888	1889-1899
Hulhuizen	459	457	136
Huissen	168	87	156
Millingen	831	801	618

1870 tot 1880 van 11 schuiten naar 16 schuiten. De winterzalm bracht rond f 2,50 de kilo op. In 1878 werd er de meeste winterzalm gevangen en wel 493 stuks. In 1867 werd een record van 669 zomerzalmen gevangen, maar het jaar daarna was met slechts 317 zomerzalmen weer een slecht vangstjaar. Tegen de eeuwwisseling liepen de zalmvangsten sterk terug en ook de prijs ervan, nl. f 1,70 per kilogram.

In onze buurt waren er twee plekken waar de zalm gevangen werd. Eén aan de Millingse zijde tegenover het Doornenburgse veer en een ander net onder steenfabriek Klaverland. Dat de zalmvangst in onze streken op een gegeven moment sterk terugliep, kwam deels door de verslechterring van de zalmstand, maar voornamelijk door overbevissing door de staatsvisserijen op de benedenrivieren die de zalm uit de zee opvingen, waardoor de vissers in de bovenrivieren achter het net visten. Er werden pogingen gedaan om deze vis in de rivieren terug te brengen. De overheid stimuleerde de zalmvisserij door het telen en uitzetten van jonge zalmen en het invoeren van beperkte vistijden. In Sonsbeek in Arnhem kwam een zalmkwekerij bij de watermolen.

Maar ter lieverlee was er begin 20^e eeuw geen houden meer aan en kwam het eind in zicht. In 1920 zouden er in heel Nederland nog slechts

gesteld met de steurvangst. De laatste steur werd in 1952 in de Nieuwe Merwede gevangen. Nu stelde de steurvisserij tevoren in onze contreien al niks voor. Een gevangen kuitsteur (met kaviaar) leverde het meeste geld op, maar de steuren die zich lieten verschalken, werden meestal al in de Beneden-Waal afgevangen.

In Huissen ging men met steeds meer schuiten op prik vissen, eerst met 10 later met 15 boten.

Een prik.

In Hulhuizen stapte men juist meer en meer van de prikvangst af, net als in Millingen. Na 1893 werden in Millingen vrijwel geen prikken meer gevangen. Dat hing waarschijnlijk samen met de prijsdaling van deze vis. Prik werd voornamelijk

Gemiddelde jaarlijkse prikvangst

Plaats	1867-1877	1878-1888	1889-1899
Hulhuizen	3.417	1.721	992
Huissen	1.594	6.000	17.518
Millingen	19.081	8.385	2.200

30.000 zalmen gevangen worden en begin jaren dertig, met nog maar 2.500 aan wal gebrachte zalmen, was het eigenlijk al gebeurd met de zalmvisserij. Begin 1950 stopte de overheid met het uitzetten van kweekzalm omdat dit weinig resultaat opleverde en verdween de zalm uit Rijn en Waal. Vanaf 1957 was de zalm in Nederland feitelijk uitgestorven

Andere visvangst

Al eerder dan met de zalm was het dramatisch

als aas gebruikt.

In Hulhuizen en Millingen legde men zich meer toe op de vangst van snoek en karper. De eerste inlandse snoekbaars werd op 16 januari 1888 bij Millingen gevangen, waarna deze vis zich sterk in Nederlandse wateren vermenigvuldigde.

Huissen schijnt niet met de snoekvangst meegegaan te hebben. Er zijn in ieder geval geen cijfers over beschikbaar.

Gemiddelde jaarlijkse snoekvangst

Plaats	1867-1877	1878-1888	1889-1899
Hulhuizen	87	216	293
Huissen			
Millingen	416	549	460

Een elft.

Een tijdlang konden riviervissers door overstappen van de ene op een andere vissoort hun inkomsten compenseren, maar uiteindelijk lukte

Gemiddelde jaarlijkse elftvangst

Plaats	1867-1877	1878-1888	1889-1899
Hulhuizen	708	768	141
Huissen	88	26	9
Millingen	2476	3309	169

dat ook niet meer toen bepaalde vissoorten uitstierven, zoals bijvoorbeeld de elft, en nam het aantal vissers sterk af.

De elft werd ook wel rivierharing genoemd. Het was een ca. 50 cm lange vis, die in het voorjaar de rivier opzwoom om in Duitsland te paaien. Elft kostte rond 1880 f 0,70 per stuk. Tegen 1890 trad een daling in.

Gendtse visserfamilies

Meestal was niet alleen de vader in een gezin visser, maar werd hij geholpen door de rest van de familie. Visfamilies waren: Cornelissen, Driessen, Evers, Henderiks, Reymers, Schouten, Sepers, Udo, Van Meurs, Van Son, Van Wyck, Wegh en Zwemstra.

Gijs Udo op zijn schokker

In 1909 telde Millingen zelfs 53 vissers en was daarmee een van de grootste vissersplaatsen in Gelderland. Daarna liep het aantal vissers ras terug. Vissers in Millingen hadden last van baggermachines en in Huissen bij 't Looveer klaagden vissers over de scheepvaart. Steeds meer vissers, ook in Hulhuizen, stopten wegens de geringe vangst of hadden een nevenberoep om brood op de plank te verdienen. Schokker Wim Udo uit Gendt verhuurde zichzelf en zijn boot en ging naar de Loire. In 1955 ging Gijs Udo met zijn schokker bij scheepswerf Vahali liggen. Wanneer hij niet kon of mocht vis-

sen, werkte hij op de scheepswerf aan staalkabels. Na zijn 65ste jaar kreeg hij een ligplaats bij parlevinker Henny Rooding op de Polder.

Aantal vissers op de grote rivieren

Plaats	1870	1880	1890	1900	1910	1920
Hulhuizen	-	34	32	40	24	9
Huissen	-	22	30	10	19	7
Millingen	24	28	32	32	30	12

Tot eind 19^e eeuw was de palingvisserij op de rivieren slechts bijzaak. De paling was nog net niet geslachtsrijp. De vis groeide in de binnenwateren op en trok tussen het vijfde en vijftiende levensjaar naar de Atlantische Oceaan om daar te gaan paaïen. De vis zwom dan met de stroom mee en kwam niet meer terug.

Gemiddelde jaarlijkse palingvangst in kg

Plaats	1867-1877	1878-1888	1889-1899
Hulhuizen	219	297	291
Huissen	43	279	425
Millingen	348	523	245

Zoals de cijfers in de volgende tabel laten zien, werd in de 20^e eeuw de palingvangst in Hulhuizen en Millingen steeds belangrijker en nam de vangst van prik af. De cijfers voor paling (en overigens ook van alle andere vis) zullen niet helemaal reëel zijn. Ze werden over het algemeen ongunstiger voorgesteld en gedrukt. In de praktijk werden alleen de grotere palingen boven een pond geteld. Dat hield o.a. verband met de pacht prijs voor visrecht die betaald werd.

geen gevaar voor de gezondheid meer is om een riviervisje te nuttigen. Helaas loopt de palingstand sinds 2000 terug, mede door een gruwelijke dood in de watergemalen. De palingstand is momenteel dramatisch slecht. Er is nu een vangstverbod op aal ingesteld.

Om het tij van de stand van de riviervis te keren werden eind 20^e eeuw in de stuwen vissluizen

aangelegd om de trek naar de paaigebieden te vergemakkelijken, maar deze werkten nauwelijks. Daarom werd begin 21^e eeuw een nieuwe poging ondernomen en werd een aantal vistrappen aangelegd die het de trekvisser mogelijk moeten maken om stroomopwaarts te zwemmen. Er zijn talloze vispassages in waterlopen tot stand gebracht. Het laatste decennium zijn er herintroductieprogramma's van zalm, elft, houting en steur in Nederland en Duitsland, Frank-

Gemiddelde jaarlijkse vangsten van prik en paling begin 20^e eeuw (prik in aantal, paling in kg)

Plaats	1900-1910		1911-1921	
	prik	paling	prik	paling
Hulhuizen	14.582	1.023	7.057 (tot 1918)	2.055
Huissen	11.022	383	917 (tot 1919)	389
Millingen	2.100 (alleen 1908/09)	1.245	-	4.947

In de periode van 1900-1980 bleef de aanwezigheid van paling, karper, brasem, blankvoorn en baars in de rivieren onverminderd groot. Sinds 1945 ook van snoekbaars. De binnenlandse consumptie richtte zich steeds meer op zeevis, met als uitzondering de paling. Die bleef belangrijk voor de binnenlandse markt. De andere riviervis werd langzamerhand door de waterverontreiniging vrijwel oneetbaar door een sterke carbol-smaak; de rivieraal was in feite ook vaak niet meer geschikt voor consumptie door de concentratie van giftige stoffen als dioxine en pcb's erin. Pas in latere jaren kwamen er waterzuiveringsinstallaties en werd de laatste decennia de waterkwaliteit sterk verbeterd waardoor het nu

rijk en Zwitserland in uitvoering. Krachtcentrales proberen hun koelwater in te laten zonder de vis massaal mee te trekken en te beschadigen en het warme water geleidelijk te lozen zonder dat de vis meteen gekookt en wel voor de maaltijd gereed is. De overgang van zoet- naar zoutwater wordt minder abrupt gemaakt omdat bepaalde vissoorten zoals elft daar niet tegen kunnen. Inmiddels lijkt er een verbetering gaande en zijn er al weer enkele jaren elften, zalmen en riviërprik in de Nederlandse rivieren gesignaleerd, maar voorlopig nog in te geringe mate. Vanaf september t/m december van dit jaar loopt trouwens het project Paling over de Dijk. In deze maanden vindt de palingentrek plaats. De vistrappen die

bij de stuwen zijn aangelegd zijn ongeschikt voor de wat grotere paling. Jonge glasalen die met de stroom mee zwemmen kunnen er nog wel gebruik van maken. Maar voor de grotere, geslachtsrijpe paling die stroomopwaarts, naar zee zwemt om vandaar door te gaan naar de Sargaso-zee om daar te paaien, zijn vistrappen bij stuwen en waterkrachtcentrales een onneembare barricade. Daarom wordt er nu door Visserijbedrijf Frans Komen & Zn., dat de visrechten in deze streek bezit, fuiken uitgezet vóór de stuwen en waterkrachtcentrales en wordt de vangst daarachter weer losgelaten. Dit alles om de visstand

Frans Komen en zijn zoon kijken wat er in een fuik zit.

te verbeteren. Ondanks alle maatregelen zal Hulhuizen wel nooit meer een vissersdorp worden.

Yvonne de Boer

Bronnen:

Bijl, A., *Visserij op de Gelderse rivieren, Van Broodwinning tot Vrijtijdsbesteding*, Uitgeverij Matrijs, Utrecht, 2011, ISBN 978 90 5345 405 3.

Wolters, J., *Gendt aan de Waal*, Geschiedenis v.e. landelijk gemenebest, z.p. (Tiel), z.j. (1954). *Kadastrale Atlas Gendt 1832*, Velp 2001.

Sepers, G. en Klaassen, H., *Visserij bij Hulhuizen, Doornenburg en Millingen*, Ganita mare, 2008, 1.

Visserij helpen palingen om stuw bij Maurik te passeren, De Gelderlander, 5 september 2013

Coöperatie Erfgoed Gelderland

Sinds kort zijn wij lid van de Coöperatie Erfgoed Gelderland. Wij ontvangen van hen het blad Mijn Gelderland Magazine. U kunt het bij ons lezen en mocht u het zo interessant vinden, dat u zelf een abonnement wilt: jaarlijks (4 nummers) kost het abonnement € 24,50. De eerlijkheid gebiedt te vermelden dat als u zich via ons aanmeldt wij een vergoeding per abonnement ontvangen. Elke nieuwe abonnee krijgt een Mijn Gelderland tas. Neem niet uit medelijden met ons een abonnement, maar alleen als u het echt leuk vindt.

Goed/fout:

In de vorige Ganita mare staat op pagina 24, dat burgemeester Crevels banden met de NSB had. Dat was niet hij, maar burgemeester Becude die korte tijd voor het eind van de oorlog in Gendt in functie was.

Daarmee is dit weer rechtgezet.

Een fout komt niet alleen. Op pag. 26 is de volgende afbeelding weggevallen. Die liet zien dat het oorlogsmonument bij de reconstructie beschadigd raakte, wat overigens bijna onzichtbaar hersteld is.

Umstebjud

En, dinke gullie dâ Knillis van de vörrige keer al 'n meid hé gevonde? Of zou tie nog ien de stal de piete staon te haksele vör de koeie? Volleges mie hettie nog niks aon d'n èrem. Hi 'j lie-p vörrige wèèk nog over d'n diek en kats allinig. Èreme Knillis, dâ 'j toch zô te pas kun komme. Mâja; hi 'j mô d'r mar mé hendoewn.

Vandaag hewwe 't wer over die raore Claudius Clojanus. Dâ 's al vör d'n darde keer. Umdâ nie alle minse nog precie-s wete hoe dizze geschiedenis is begonne, kunne gullie misschien nog ekkes de ver-hale lèze die erders zien gemak. Deze ku 'j viende ien:

Claudius Clojanus de rijzende ster (Ganita Mare juni 2012)

Claudius Clojanus hoogmoed (Ganita Mare feb. 2013)

*Wâ viende gullie van de teikening? Die 's ôk gemak dör **Wilma Schouten-Kregting**.*

Now, daor bun 'k bar bli 'j mé. En ze hé 'r ôk nog gezeid dâ se d'r mé deurgit. Dâ vien 'k buutegewoon. Vollegende keer hewwe 't over naks. Gullie wete wel, dâ 's zonder hemp en veders ôk niks. Wach mar af, want dâ motte wi 'j allemaal.

Herman Buurman

Claudius Clojanus

Val

Kiek nou us hier, 'n ie-zere munt
Dâ 's vör 'n denarius 'n raore stunt
Die kum van Clojanus, dâ liek mien gin echte
Drek mar naor Caesar dâ wör dink 'k vechte.

Kjékjé doch caesar wâ is tie kjel dom
Dâ gee naor de leeuwe wâ 'r ik ow brom
Zo wier d'n ontmaskering van Clojanus 'n feit
Vör zukke dinger mie-k Caesar 'n strak beleid.

Hi 'j stuurde drek d'n intrigant
Die gieng d'r naor toe as sollicitant
Hi 'j zei mien naam is Claudius Kapsonis
Ku 'j mien vörtelle wâ hier mien loon is?

Van mien krie 'j niks, wij betaole mè bonne
Daor hè 'k mien hele economie op verzonne
Kjékjé zei Kapsonis dan hil 't hier op
Vör mien mar vör ow ôk, dâ kos ow de kop.

Ôk de spionne van Caesar hadde alles bekeke
En mé andere provincies vergeleke
Ze wiste al drek dâ Clojanus bar lie-p te jatte
Mar zô brutaol, dâ was zwat nie te bevatte.

Ze ware stiekum al 'n hortje aon 't spionere
Allinnig mar kie-ke, praote en calculere
Caesar wou wete waor blief nou dâ geld
Waor 'k de senaot al zo duk over hè verteld.

Toen Clojanus wis dâ 'r 't was afgelope
Prubie-rde hi 'j Kapsonis nog um te kope
Hi 'j vroeg kan 'k d'r vandeur of gao 'k d'r aon.
Kapsones zei inkel: gi 'j bun vuls te ver genaon.

Caesar gee over ow lève beslisse
Mar ak 't mô raoije kan dâ zwat nie misse
Gee d'n duum umhoog dan hé 'j geluk
Mar volleges mien gebeur dâ nie duk

Toe gienge ze al drek op Rome aon
Ze hemme dartig peird vör d'n ERAB gedaon
Clojanus wie-r vasgeknöp aon d'n achterkant
Hi 'j mos lopes naor Rome 't was nog scha-nd.

En awèr hadde de Germanen 'n grote bek
Vanuut de rame speje ze hum ien de nek
En ze rie-pe opklowöte mettie raore bonne
Dâ 'j gieng vörlie-ze is daormé begonne.

Toen ze bi'j Gendt kwame hattie geluk
Daor was niks te doewn 't was hee nie druk
D'r wô-nde nog niemand 't beston mar net
D'r was né pas 'n naambord neergezet .

De colonne lie-p alle dage deur
Verders gin neijs 't wier 'n sleur
De reis duurde nog maonde 'n barre klus
En kwam uut bi'j 't Amfitheater Maximus.

Amfitheater Maximus hê'r ien Rome gestaon
A'j toen hâ gelèëf wa'j d'r ôk duk hin gegaon
Vör wedstrijden mé peird en wagens en ôk
Gladiatoren die vochte mé zwaord en stok.

Verders was daor veul zang mé meziek
Sport, spel mar ôk gimmestiek
Hongerige diere mé knorrende mage
Wie-re gebruik um op minse te jage.

As Ceasar daor kwam um minse te berechte
Moste ze duk ers mé'r 'n gladiator vechte
Mar nog mojjer ware de tijgers en leeuwe
Die wie-re gek dör 't krijse en schreeuwe.

D'r konde wel honderduuzend minse ien
Die kwame vör sensatie mar hoopte op pien
Gin zachte heelmeesters d'r viel niks te prutse
Bloewd mos nie vloeie mar spuite en gutse.

De gewone minse zate bute in rège en zon
De baoze van't land zate hoog op 'n balkon
Altied dreug mé bewakers d'r bi'j
Daor zate ze veilig en vuulde zich vri'j.

D'r was ôk 'n F-side vör fanatiekelinge
Mé ruimte vör smiete krijse en springe
Die luij kwame altied mé knuppels en stokke
Eigelik allinnig mar vör gokke en knokke.

Onder de zitplekke van't pebliek
Was gin plek vör fees en meziek
Daor wô-nde gladiatore mé'r alle die-re
Daor hâ'j barre ontzag vör op veul menie-re.

Mâ ja hoe'j 't allemaol ôk bekie-k
Alles wier gedaon vör 't pebliek
Brood en speule of lève en dood
D'n een z'n dood was vör d'n ander juus brood.

Tussetieds bleef Clojanus aordig op pad
't Grötste stuk hattie wel gehad
De verhaole over hum ware al duk vörteld
Was tie 'n verraoijer of was tie 'n held?

Hij wier d'r eiges ôk bar zenuwechtig van
Astie doch; ze hakke mien daor ien de pan
Daor kom 'k nie weg dâ gee mien nie lukke
Ze sneije of biete mien kats aon stukke.

Dan lop je daor geknup aon ow ERAB-bank
En ow neus ruuk 't Circus, 'n allejekese stank
En te dinke: zou die'n duum naor beneje gaon?
Nee 'k zou nie graag ien zien schoewne staon.

En toen was 't zôver daor was de dag
Waor tie de poorte van't Circus al zag
Kapsonis zei zô gao gij daor mar naor binne
Dan gaon we aon ow laotste stukske beginne.

Binne begon iets vörschrikkelijk te brulle
En Kapsonis zei as dâ bees us kon lulle
Dâ's Berlusconi de grötste leeuw van't land
Die vret ow op mar verders niks aon de hand.

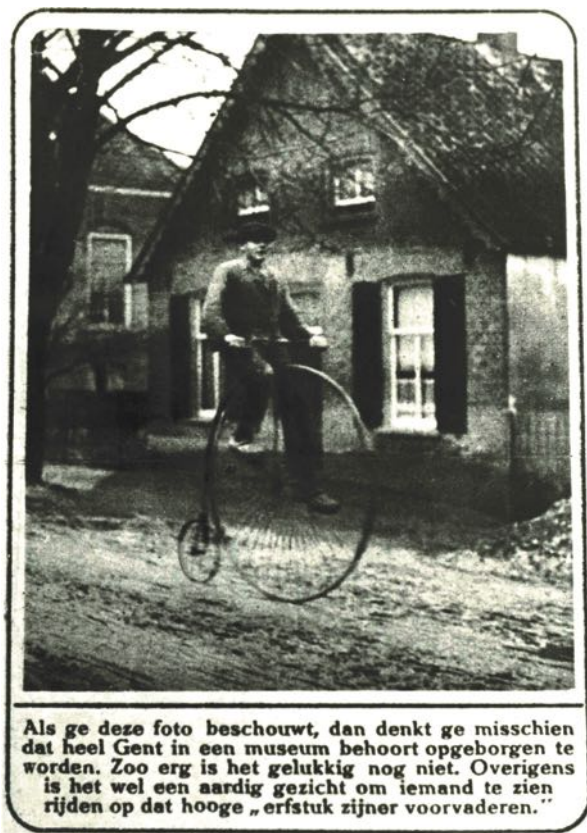
Clojanus schrok bar toe tie ston te luustere
Hi'j kende die naam en begos te fluustere
Ja over tweeduuzend jaor is hier 'n president
Die hê d'n eigeste naam dâ's bij ieders bekend.

Now mô'j hier blie-ve dan ku'j avvas wenne
Dink nao over verweer of aon bekenne
Hoe of 't verders gee dâ sien we wel
Lao 'r ow nie kiste blief ow eige, dâ witjewel.

Herman Buurman

De fietsenmakers van Gendt

Van loopfiets tot moderne fiets

Als ge deze foto beschouwt, dan denkt ge misschien dat heel Gent in een museum behoort opgeborgen te worden. Zoo erg is het gelukkig nog niet. Overigens is het wel een aardig gezicht om iemand te zien rijden op dat hooft „erfstuk zijner voorvaderen.“

Foto gemaakt op de Markt, nabij de afrit van de dijk.

De fiets is in Nederland vervoermiddel nummer een. De allereerste fiets bestond uit twee houten wielen, een houten frame en een plank om op te zitten en werd door met de benen over de grond te stappen voortbewogen; men noemde het een loopfiets. De fiets ontwikkelde zich door de jaren heen. In 1865 ontwierp men een fiets van staal met een in een groot voorwiel aan de naaf spaken en cranks met trappers (pedalen). Aan de achterkant bevond zich een klein wiel; anders kon je er niet op klimmen. In de jaren 1888-1890 kwam er een fiets waar de tegenwoordige fiets nog op lijkt. Twee grote wielen van staal in een frame met trapas en een tandwiel waarmee het achterwiel - waar ook een tandwiel aan bevestigd zat - werd aangedreven door middel van een ketting. De banden waren van hard rubber (gummië), ook wel cusiebanden genoemd, en die lagen om de velgen. Tot de Tweede Wereldoorlog waren er nog fietsen met cusiebanden.

De merkfietsen die voor en na de Tweede Wereldoorlog in Gendt in omloop waren, heetten Germaan, Nederlandsche Kroon, Magneet, Fon-

gers, Union, Simplex, Empo, Juncker, Locomotief, Phoenix, Gruno, Burgers, Amstel en zelfs Genta.

Om de fietsen te repareren waren er fietsenmakers nodig. Een fietsenmaker repareert niet alleen, maar verkoopt ook fietsen. Hij heeft meestal een winkel waarin fietsen uitgestald staan en waarin hij accessoires en reserveonderdelen verkoopt. Achterin of naast de winkel is vaak een werkplaats met gereedschap, waar fietsen gerepareerd kunnen worden. Meestal begonnen fietsenmakers in kleine schuurtjes, die later uitgebouwd werden tot grote werkplaatsen. De fietsenmaker staat ook wel bekend onder de meer formele betiteling 'rijwielhersteller'.

Rijwielbelasting

Op 1 augustus 1924 werd in Nederland het rijwielbelastingplaatje (fietsplaatje) ingevoerd. Iedere fietser moest belasting betalen voor zijn tweewieler en dat gebeurde door een metalen plaatje te kopen dat op de fiets bevestigd moest worden. Werklozen hadden een belastingvrij fietsplaatje, het zogenaamde werklozenplaatje waar een gat in zat. Zeventien jaar lang heeft deze belastingmaatregel geduurd.

Nol Huberts

Nol Huberts was een van de eerste in Gendt die fietsen repareerde en nieuwe fietsen verkocht. Nol was geboren in de Kommerdijk in 1885. Hij werd postbesteller in Gendt en trouwde in 1919 met Joanna Josephina Roelofs uit Doornenburg. Ze woonden na hun huwelijk enkele jaren in Hees bij Nijmegen. Zijn opvolger, zoon Jan, werd geboren in 1923 in Hees.

Nol Huberts met zijn echtgenote Joanna Roelofs.

Het pand van Huberts aan de Dorpstraat: woning, winkel en werkplaats.

Nol Huberts begon in 1925 in het pand aan de Dorpstraat toen nog Leemstraat, in Gendt (waar nu café het Pleijn zit) met het repareren en verkopen van fietsen. Kort na de Tweede Wereldoorlog runden vader en zoon samen het bedrijf. Zij verkochten er tevens kinderwagens. De verkoop daarvan liep goed net na de oorlog. De meeste kinderwagens waren door de oorlog vernield of waren gebruikt om spullen te transporteren tijdens de evacuatie. Zoon Jan trouwde met Marietje Traag uit Nijmegen en ze kregen drie kinderen. Geert Klaassen, die in een groot gedeelte van Gendt De Gelderlander bezorgde, repareerde liever fietsen en bromfietsen bij Nol en Jan Huberts dan dat hij kranten afleverde. Daarom bezorgde de familie en de schoolkinderen de meeste kranten en kon hij veel tijd bij Huberts doorbrengen. Geert had trouwens een lovend getuigschrift gekregen bij Kreunen in Steenderen waar hij tijdens de evacuatie in de fietsenwerkplaats gewerkt had.

Jan Huberts begon naast de verkoop van fietsen, radio's en kinderwagens ook nog een autoverhuurbedrijf. Hij vertrok in 1959 met zijn gezin naar de Fahrenheitstraat in Nijmegen en begon

Het gezin van Jan Huberts met oma, mevr. Huberts-Roelofs.

daar een fietsenzaak die niet goed van de grond kwam. Hij stapte over naar een heel andere bedrijfstak namelijk het runnen van een café. Jarenlang exploiteerde hij het café Den August aan de Augustijnenstraat in Nijmegen.

Geert Klaassen

11 Juni 1945.
Onder geteckende verklaart dat
G. Klaassen gedurende een half jaar
bij mij werkzaam is geweest, en teich
gedurende die tijd metjes en eerlijk
gedragen heeft, ik kan hem dan ook
gerust aan bevelen.

*ABH Kreunen
Rijwielhandel
Steenderen.*

In de Zandvoort begon hij omstreeks 1950 een Beun de Haas fietsenwerkplaatsje op de deel. Ik hielp hem met het schuren van frames en velgen die dan door hem gelakt werden. Er verlieten veel opgeknapte fietsen de Zandvoort. Alhoewel er weinig te verdienen viel in dit vak werkte hij in Nijmegen bij Willemsen en vele jaren bij Sloos Tweewielers en nog later bij Herberts Tweewielerspeciaalzaak in Bemmelen. Tot zijn tweeëntachtigste repareerde hij fietsen in de garage aan de Graaf van Gelrestraat in Gendt.

Gerd Peters

Gerd (Den Engel) nam deze bijnaam van zijn voorouders over. Eind 1600 was er in Gendt al

Vlnr: Anna Peters-Stokman, Gerd en zoon Gerard.

een Peters met de naam Engel Peters. In 1860 komt Engel Peters voor de tweede keer voor in de archieven. Engel Peters trouwde met Jacoba Verkuil en ze kregen acht kinderen waaronder Gerardus (Gerd). De familie Peters woonde toentertijd aan de Hegsestraat. Gerd trouwde met Anna Stokman en het paar ging wonen in Doornenburg aan de Rijndijk. Ze kregen een zoon Gerard. Gerd begon een fietsenwerkplaats in Gendt aan de Dorpstraat en werd al vlug Gerd den Engel (Ingel) genoemd.

Woning en winkel van Gerd Peters aan de Dorpstraat met achter het pand de werkplaats.

Begin jaren vijftig begon Gerd naast de verkoop en reparatie van fietsen ook met de verkoop van motoren; zelf bereed hij een Indian. Hij werd de verkoper van Hulsmannmotoren voor de Betuwe. De Hulsmann motorfiets deed het goed in Gendt en omstreken. Hij werd gemaakt bij J.D. Hulsmann, rijwiefabriek Schiedam, en had een 125cc Villiers motor. Villiers was een Brits bedrijf dat gevestigd was in Wolverhampton.

G. PETERS, Gendt (Gld.)

Handel in Rijwielen en Motoren — Reparatie-Inrichting
Aanleg van Electr. Licht- en Krachtinstallaties
Speciaal adres voor levering van **belastingvrije motoren**
w.o. DKW, Gillet, Simplex, enz.

Geert Klaassen was een van de eerste die in 1951 een Hulsmann kocht bij Gerd. Dat was de luxe uitvoering met een valbeugel, elektrische claxon, kilometerteller/snelheidsmeter en een dubbele kettingbeschermer.

Uw motor wordt **NATUURLIJK**
een **HULSMANN**

De robuuste 125 cc met

Villiers motor
Telescoop-voorvork

Prijs

- f 899.00 standaard-model zwart
- f 937.50 standaard in diverse kleuren
- f 985.00 „de LUXE“ geheel compleet met
kilometerteller in koplamp, verchroomd,
valbeugel en claxon, in
diverse kleuren

ALLEENVERKOOP voor de Betuwe

G. PETERS

RIJWIEL- EN MOTORHANDEL — GENDT

Telefoon K 8802 — 351

Jo Teunissen, Henk en Suus Klaassen op de Hulsmann.

Bertus zet nieuwe spaken in een wiel.

Bertus Peters

In 1945 werd Albertus Peters (Bertus) knecht bij Gerd Peters. Bertus was de zoon van Petrus Engelbertus Peters. Hij kwam dus bij zijn oom Gerd in de zaak. Toen Bertus trouwplannen kreeg, wilde hij voor zichzelf beginnen. Omdat Jan Huberts in 1959 naar Nijmegen vertrok, huurde hij van diens moeder mevr. Huberts-Roelofs, die daar bleef wonen, woonruimte en de werkplaats. In datzelfde jaar trouwde Bertus met Ger Rutgers en ze kregen drie kinderen. De eerste klant in hun eigen bedrijf was koster Gé

Leenders, die een fietspomp kocht voor pastoor Pelgröm. Ze woonden en werkten vijf jaren in dat pand. In 1964 verhuisde de familie Peters naar de nieuw gebouwde woning met winkel en werkplaats aan de Dorpsstraat Noord 33A in

Gendt. Tot 1990 runden ze de zaak. Op 31 augustus 2010 is Bertus overleden.

Richard Ederveen

Richard had een kleine fietsenwerkplaats in de garage van zijn broer Adriaan aan de Nijmeegsestraat A23. Het pand is later gekocht door Piet Stevens. Nu staat daar het grote woningcomplex de Elisa's hof.

Het vroegere pand van Ederveen. Hier was Piet Stevens nog de eigenaar.

Houten blokken

Vlak na de Tweede Wereldoorlog had nog niet iedereen een passende fiets. Ze werden op de groei gekocht. Zo nodig werden ze op de lengte van de kinderen aangepast door houten blokken op de pedalen te bevestigen. Ook fietsten kinderen op een te grote herenfiets. Dan werd er tussen de stang gefietst, wat wel eens verkeerd af-

In het belang van de jeugdige berijder(ster) ten eerste en van de overige weggebruikers ten dele ook, blijft het zaak dat de afmetingen van het rijwiel aangepast moeten zijn aan de lichaamslengte van de berijder(ster), ook het blokken is voor ons verboden!

Maar wel kunnen wij U rijwielen leveren in de framehoogten van 14"-15"-16"-18"-20"-21"-22"-23"-24" en 26".

Beleefd aanbevelend:

R. A. EDERVEEN
Rijksgediplomeerd Rijwielhersteller,
Nijmeegsestraat A 23, Gendt (O.B.)

liep als je van de pedalen afgleed. Pas later werden frames in verschillende maten gemaakt.

Willie Leenders

Willie leerde het fietsenmakervak bij zijn oom Antoon Leenders aan de Pannerdenseweg in Doornenburg. In 1956 begon Willie voor zichzelf vanuit het ouderlijk

huis op 't Hof in Gendt (Hulhuizen). Vanuit een houten schuurtje verkocht hij fietsen en voerde hij alle mogelijke reparaties uit. Later verhuisde hij naar een nieuw pand aan de Munnikhofsestraat.

Het fietspaleis op de kruising Dorpstraat-Langstraat.

In 1966 vestigde Willie zich op de hoek Dorpstraat-Langstraat. Willie was ondertussen Rijks-

Robert en Willy Leenders.

gediplomeerd Rijwielhersteller. Tonny Peters, zwager van Willie, werkte jaren in het bedrijf. Het fietsenmakervak bleef in de familie, twee zonen, Robert en Willy, bleven in het bedrijf en zoon Jos begon een rijwielzaak in Hengelo.

Willy heeft in 1995 een politiedienstfiets ontworpen die bij fietsfabrikant Gazelle gemaakt is. Hij stond er zelfs mee op de politievakbeurs. Het pand aan de Dorpstraat is in de loop der jaren door de familie Leenders uitgebouwd tot een fietspaleis met de naam Leenders Bike Totaal, dat bij het 50-jarig bestaan in 2006 heropend werd door Leontien van Moorsel. Jan Witjes is ook werkzaam in het bedrijf van Leenders. Op 5 juli 2013 begon Willy ook een verhuurbedrijf van sups, kano's, kajaks en fietsen aan de Linge in Doornenburg. Vader Willie is op 10 mei 2013 overleden.

Hent Sweets

Hent had zijn zaak aan de Smidstraat 9, bij de kruising met de Hegsestraat. Hent verhuisde la-

ter naar de Dorpstraat. Hij had geen opvolger om het bedrijf voort te zetten.

Het beste en voordeligste adres voor Uw

Rijwielen en Reparaties

H. J. SWEETS

SMIDSTRAAT 9 - Telefoon 310 - Gendt

Vroeger was de ingang van de werkplaats bij de twee smalle ramen. Nu staat er een nieuw huis.

Van Dam Tweewielers aan de Dorpstraat..

Max van Dam

In 2011 kreeg Gendt er weer een fietsenzaak bij. Rene van Dam had al een zaak in Elst in de Betuwe en zag er ook brood in om in Gendt een zaak te beginnen. Zijn zoon Max ging het bedrijf leiden. Hij begon in een klein vertrek in het pand van bakker Van Beek in de Dorpstraat. Het toeval wilde dat precies tegenover een pand vrij kwam. Het winkelpand van Cis Lippman-Rouw die haar bedrijf beëindigde. Max stak de weg over en begon de mooie zaak Van Dam Tweewielers.

Zijn collega-rijwielhersteller werd Rick Breunissen die vanuit Elst meekwam en ondertussen ook al vier jaar ervaring heeft.

Vlnr: Max van Dam en Rick Breunissen.

Soorten fietsen

Al voor de Tweede Wereldoorlog werd de vouwfiets gebruikt en dan vooral in het leger door parachutisten, want die konden zich na hun landing snel verplaatsen. De transportfiets werd veel benut door boeren, melkventers, bakkers, slagers en meel- en kolenhandelaren. Tandems, senioren- en omafietsen kwamen daarna in productie. De racefiets evolueerde in een snel tempo, werd steeds gestroomlijnder en lichter door andere materialen en dat zal zich wel voortzetten. Naast de racefiets of koersfiets is er de terreinfiets ook wel crossfiets of mountainbike genoemd en de toerfiets ofwel trekkingfiets die een steviger frame heeft dan de stadsfiets en waar meer bagage op kan. Tegenwoordig zijn vooral de elektrische fiets en de ligfiets erg in trek.

Henk Klaassen

De nieuwste ligfiets anno 2013.

De jonge Zonnebloem

De oude Zonnebloem

Bestaat de Gendtse Zonnebloem dit jaar pas 20 jaar? Maar De Zonnebloem is hier toch al veel langer? Inderdaad, 'de oude Zonnebloem' begon hier in 1947. Er werden in Gendt vooral zieken-triduüms gehouden, d.w.z. driedaagse bijeenkomsten voor langdurig zieken in bejaardenhuis St. Jozef of Providentia met een H. Mis en gelegenheid tot ontmoeting, gesprek en troost onder het genot van een hapje en drankje. Dat drankje was geen water, dus het was geen probleem toen een keer de waterleiding in Providentia het begaf. Menigeen kwam gesterkt van zo'n triduüm terug. Zoals één het verwoordde: 't Is nè'r of da'k drie daag ien d'n hemel bun gewes.' Verder werden de langdurig zieken thuis bezocht met een cadeautje. Om dit allemaal te betalen gingen de vrijwilligers bruiloften en partijen af om geld op te halen. Na verloop van tijd werd dit steeds moeilijker. De bruiloftsgasten hadden de 'heilsoldaten' meteen door, waren de portemonnee vergeten en werden steeds professioneler in last-minute ontsnappingen. Het werd dus lastig om geld op te halen en bovendien zette de ontkerkelijking in. De 'oude Zonnebloem' was rond 1993 uitgebloeid en afgestorven.

De jonge Zonnebloem

Kort daarna begon het toch te kriebelen bij Gerda van Driel en Riet Hooyman. Ze staken de koppen bij elkaar en zochten met Leny van Heck en Mies Tap aansluiting bij de landelijke Zonnebloemorganisatie. In die tijd vond Gerda op de mat in de gang een papieren groentezak, waarop alleen 'voor De Zonnebloem' stond. Er zaten 100 briefjes van 10 gulden in en dat was erg veel in die tijd. Nog steeds is onbekend wie de gulle gever is geweest. Tot de dag van vandaag is men hem/haar erg dankbaar want het was heel welkom in die begintijd. Maar al gauw floreerde de organisatie, want samen met mensen van Medos werden de Gendtse inwoners voor De Zonnebloem warm gemaakt en ze kregen meteen 900 ondersteunende leden. Die betaalden contributie, toen niet veel en inmiddels opgelopen tot € 18,- en de Gendtse Zonnebloem was oktober 1993 een feit. Gerda van Driel werd voorzitter en werd na een jaar opgevolgd door Riet Hooyman die het tot 2005 in het bestuur volhield, daarna opgevolgd door respectievelijk Anneke Mulder en

Willy Janssen.

De aansluiting bij de landelijke organisatie had financiële voordelen, want door de verkoop van Zonnebloemloten, waarvan de plaatselijke vereniging een deel krijgt, konden er duurdere activiteiten georganiseerd worden. De verkoop van de loten vinden de vele vrijwilligers (ongeveer 25, waarvan ook momenteel vier mannen, waaronder twee allochtone mannen) trouwens het minst leuke werk. Het is echter geen verplichting om te doen. Er worden landelijk vakantiereizen van georganiseerd, waar ieder jaar ongeveer drie Gendtse zieken of ouderen aan deelnemen en provinciaal zijn er grotere activiteiten, zoals theaterbezoek of een dagje uit met bus plus rolstoelen enz. Meestal kan men tegen een gereduceer-

Rondvaart door de Amsterdamse grachten.

de prijs eraan deelnemen en zijn er genoeg deskundigen aanwezig als hulp nodig is. Vrijwilligers en bezoekadressen krijgen bovendien enkele keren per jaar een door de landelijke Zonnebloemorganisatie verzorgd blad, waarin allerlei wetenswaardigheden staan.

In Gendt zelf worden jaarlijks enkele dagtripjes, zoals een scootmobiel- of rolstoelentocht of andere activiteit georganiseerd. Sinds kort is er de ziekenzondag (2e zondag in september) waarbij ernstig zieken een cadeautje met een gedichtje krijgen. Vanwege de privacy krijgt men de gegevens van ernstig zieken niet meer van de huisarts, maar moet men er door eigen netwerk achter komen. Helaas valt daardoor soms iemand buiten de boot.

Kersen eten in Flieren

Meestal verlopen de uitjes vlekkeloos. Gemopper tussendoor is onvermijdelijk, maar achteraf hebben juist die personen volgens zeggen de meest fantastische dag gehad. Een kersenuitje aan een bongerd in Flieren een jaar of wat geleden verliep ongelukkig. Bij het afstappen van haar scootmobiel kwam een mevrouw ten val. Haar been bloedde behoorlijk, maar dat was niet het ergste, want haar hand stond opeens in een vreemde stand. De vrijwilligsters brachten haar direct naar de dokter en die verwees voor foto's naar het ziekenhuis. Het bleek een gecompliceerde breuk. Omdat die mevrouw bloedverdunders gebruikte, kon operatie eraan pas na enkele dagen plaatsvinden. Gelukkig zijn echte ongelukken een uitzondering. Soms is men thuis zo opgewonden over het uitje, dat men er onderweg pas achter komt dat de sloffen nog aan zijn.

Sinterklaas

Toen ik ooit gestrikt werd voor een Sinterklaaswinkelochtend in de Kronenburg, omdat men in Gendt nog wat vervoer nodig had, werd ik zelf even vrijwilligster. Met mijn kleine driedeurs autootje zou ik een hulpbehoevende mevrouw meekrijgen - die kon mooi voorin - met haar begeleidster om de rolstoel te duwen en nog een mobiele oudere dame, die wel achterin kon. De auto in ging goed. Eruit was een ander verhaal. De mevrouw voorin kon met enige hulp weer vrij makkelijk in de rolstoel plaatsnemen. Bij de 'goede' achterin wilden de knieën niet meer. Ik zat met kop en kont knel om haar met alle macht naar voren te trekken. Daarna was zij rijp voor een rolstoel, die gelukkig over was, en kon ik als beloning duwen. Het was in Kronenburg een drukte van belang, want met bussen was men overal uit de provincie gekomen om daar Sinterklaasinkopen te doen. Bij navraag aan mijn passagiers wat voor cadeautjes ze zochten voor de kinderen, werd gezegd dat die met Sinterklaas geld en eventueel een gedichtje kregen. Nooit geweten dat je daarvoor naar Kronenburg moest; bij mijn weten gaf je daar alleen geld uit. Maar alle gekheid op een stokje, de organisatie was goed. Er waren voldoende rolstoelen beschikbaar, iedereen kreeg gratis koffie en gebak en alle vrijwilligers zorgden ervoor dat de rolstoelstroom nooit in botsing kwam. Zo mij nog bijstaat, had ik wel op de terugweg een passagier minder. Met Sinterklaas verzorgde de Gendtse

Zonnebloem jarenlang een presentje voor de doelgroep, de hulpbehoevende ouderen, langdurig zieken en lichamelijk gehandicapten (jong en oud). Iedereen die wilde in Gendt kon dan voor een zieke of oudere een pakje samenstellen. Er werd daarvoor wat relevante informatie aangeleverd, zoals hobby's, allergie, diabetes, etc. (dat in verband met de chocoladeletter). Het pakje kon zelf bezorgd worden of bij De Zonnebloem, die dan zorgde dat het door Sint en Piet afgeleverd werd. Na jaren heeft dit een andere vorm gekregen. De mensen zitten niet meer om een pakje verlegen, reageren vaak niet naar de maker en misschien daardoor zijn er minder enthousias-

De Pieten zijn aan het spieken; nog in Boerstal.

telingen om een pakje te maken. De laatste jaren wordt er daarom voor de doelgroep een Sinterklaasmiddag gehouden in Boerstal en na sluiting van Boerstal in De Klok. Door de hulp van die bedrijven, de vrijwilligers en een enkele keer scholieren met een maatschappelijke stage zijn die Sinterklaas-middagen enorm geslaagd.

Vrijwilligers

Een bezoek van een vrijwilliger van de Zonnebloem aan een zieke of eenzame oudere wordt vaak door beide partijen als be-

langrijkste Zonnebloemactiviteit ervaren. Iedere vrijwilliger krijgt twee adressen en men bezoekt die persoon eenmaal per maand of zes weken. Daarvoor moeten de vrijwilligers wel aan bepaalde eisen voldoen. Ze volgen eerst een cursus, waarin ze te horen krijgen wat wel en niet kan. Vrijwilligers mogen bijvoorbeeld geen boodschappen voor een cliënt doen of geld halen; dit om financiële ruzies te vermijden. Verder kunnen vrijwilligers een cursus verlies- en rouwverwerking volgen om hun bezoekadres bij te staan. Soms zou je willen dat de doelgroep ook wat voorlichting kreeg. Zo zijn er mensen die ondanks een afspraak de deur niet open doen, waar je nooit wat te drinken krijgt of waar je niet naar het toilet mag. Maar dat zijn de uitzonderingen.

Degenen die zich als vrijwilliger aanmelden moeten niet ouder dan 70 jaar zijn, hoewel er natuurlijk vrijwilligers zijn die het al jaren doen en inmiddels die leeftijd al ruim overschreden hebben. Zij moeten naast hun bezoekadres allerlei hand- en spandiensten bij de activiteiten verlenen en een aantal keren per jaar vergaderen. Dat De Zonnebloem in Gendt populair is, blijkt wel bij sponsoractiviteiten en campagnes. Naast Speeltuinvereniging Hulhuizen, De Bataven en trouwens ook onze Historische Kring Gente scoort De Zonnebloem hoog in stemmen. Een stukje waardering en daar doen we het allemaal toch voor...

Yvonne de Boer

Vrijwilligers van de Zonnebloem in 2011.

Johanna Maria Jozephina SEIJGER

Zr. Plechelma

Op 4 maart 1901 werd in De Lutte, gemeente Losser, Johanna Maria Jozefina Seijger geboren als oudste dochter van Antonius Seijger en Helena Kristen. Vader Seijger was landbouwer. Als jong meisje bestond bij Johanna al de behoefte om werkzaam te zijn in de zorg. Na de lagere school volgde zij een opleiding voor TBC-bestrijding.

Op 1 februari 1923 trad Johanna in als postulante bij de Zusters van St. Jozef te Amersfoort. Na een proeftijd van 6 maanden werd zij op 3 augustus 1923 novice en ingekleed om een jaar later op 4 augustus 1924 als zuster Plechelma te worden geprofeest. De naam Plechelma is afge-

naar Delden waar zij op 7 juli 1965 plotseling is overleden en op 10 juli aldaar is begraven.

Laatste rustplaats.

Zr. Plechelma.

leid van de Basiliek van de H. Plechelmus te Oldenzaal. Zij nam haar intrek in het moederhuis te Amersfoort. Na achtereenvolgens gewerkt te hebben in Utrecht, Amersfoort en Harderwijk werd zij op 22 maart 1929 overgeplaatst naar het nieuwe klooster te Gendt. Op 23 november 1957 werd zuster Plechelma ontheven van haar werkzaamheden als wijkverpleegster in Gendt wegens het ontbreken van de juiste diploma's. Zij werd overgeplaatst naar Ede en een jaar later

Na haar intrede haalde zij de diploma's Ziekenverpleging A, zuigelingen bescherming, bestrijden TBC en een diploma voor geestelijke gezondheidszorg. Zuster Plechelma was gedurende de periode dat zij in Gendt werkzaam was waarnemend moeder-overste. Haar dagelijkse werkzaamheden betroffen de wijkzorg.

In 1878 werd te Amersfoort het officiële startsein gegeven voor de oprichting van de congregatie van de Zusters van St. Jozef. De congregatie werd opgericht ten behoeve van armen, ziekenhuizen en bejaardenzorg, kleuter-, naai- en huishoudscholen, kraamzorg en wijkverpleging. Kortom zorg verlenen aan hen die daar behoefte aan hadden. Op 22 maart 1929 werden de eerste zusters van St. Jozef in het nieuwe klooster te Gendt gevestigd. De opdracht was om voor Gendt wijkverpleging en de naai- en bewaarschool op te richten. Zuster Amanda was de eerste moeder-overste te Gendt met als rechterhand zuster Plechelma. Na een maand hadden zuster Catharina en zuster Marcellina al 43 kinderen op de bewaarschool en 25 meisjes voor de naaischool. Binnen het half jaar waren dit er al respectievelijk 100 en 80. In het visitatieverslag van het moederhuis te Amersfoort van 1930 staat te lezen dat door de parochie van Gendt veel aan het 'gesticht' wordt gegeven. Zuster Plechelma heeft in dat jaar in totaal 2.639 bezoeken afgelegd. Uit dankbaarheid wordt door een bekende

familie een H. Hartbeeld geschonken voor de kapel. Dat de zusters zelf ook nog het nodige onderwijs volgden, blijkt wel uit de notitie dat zuster Polycarpa Fröbelonderwijs Akte B heeft gehaald. Gedurende de oorlogsjaren verbleven de zusters van Gendt samen met die van Doornenburg te Doetinchem. In mei 1945 mochten de zusters terugkeren naar hun aardig gehavende klooster te Gendt. In 1947 werd er een begin gemaakt met een pension voor ouden van dagen, 3 voor een 1^e klas en 14 voor een 2^e klas pension.

*Wie zijn deze leerlingen van de naaischool?
Laat het ons weten.*

Uit de verslaglegging blijkt dat in 1947 van de naaischool 13 leerlingen zijn geslaagd voor het examen lingerie en 5 leerlingen geslaagd voor costumiëre. Het aantal leerlingen voor de bewaarschool liep op naar 110, 53 jongens en 57 meisjes. In 1949 vierde zuster Plechelma haar 25

*Een ijverige leerling van de
bewaarschool, maar wie?*

Amersfoort werd het gebruik van de solex ten stelligste afgeraden. De snelheid werd als veel te hoog ervaren en bovendien zou het habijt wel eens tussen de spaken kunnen komen. Voor wat betreft het gebruik van alcohol tijdens een diner, bij gelegenheid van een jubileum, schrijft de algemeen-overste dat dit wel is toegestaan, maar de fles mag niet op tafel staan. Zo schrijft de al-

jarig kloosterjubileum. Door de Gendtse bevolking werd haar een leren jas cadeau gedaan. In die tijd deed ook de solex als vervoermiddel zijn intrede, maar niet voor de zusters van St. Jozef. In een brief van de algemeen-overste uit

gemeen-overste ook voor dat in geval van ziekte van een der ouders een bezoek aan het ouderlijk huis wordt toegestaan. Een dergelijk bezoek mag slechts één keer per half jaar plaatsvinden. Voor wat betreft het overnachten buiten een klooster zijn ook de nodige voorschriften gegeven.

Zuster Plechelma heeft gedurende de periode dat zij in Gendt de zorg in de wijk vervulde, veel goed en weldadig werk verricht. Wat zij precies allemaal heeft gedaan, is in geen enkel boek terug te vinden. Dat zij goed werk heeft verricht, getuigt wel het feit dat er een straat naar haar is vernoemd. Nimmer werd er tevergeefs een beroep op haar gedaan. In 1958 — zij was toen reeds 30 jaar werkzaam als wijkverpleegster — werd zij, omdat zij niet in het bezit was van de juiste diploma's, vervangen door zr. Melchers. Hiermee kwam voor haar een eind aan de wijkzorg in Gendt. Zij heeft haar zorgwerkzaamheden voortgezet in het rusthuis voor bejaarde zusters van St. Jozef te Ede, dit echter maar voor één jaar, daarna werd zij over-

*Zr. Plechelma in moderne
kleding.*

Zusters op de binnenplaats van het klooster te Gendt.

geplaatst naar het pensionaat voor zusters te Delden. Hier is zij uiteindelijk op 64-jarige leeftijd plotseling overleden.

Willem Rasing

16 + 17 Joannes SEIJGER geboren okt 1776 X Geertruij NIJMEIJER	18 + 19 Bernardus WOLTHUIS geboren te Losser nov 1767 overleden te Losser op 16-11-1822 X Kristina THEBULT	20 + 21 Bernardus PETERMAN X Geertruid HOLLINK	22 + 23 Hendricus SPRAKEL X Gezina VERGERS	24 + 25	26 + 27 Joannes STUTHOF X Joanna OLDE JUNINCK geboren te De Lutte op 01-01-1771 overleden te Losser op 15-11-1826	28 + 29 Albert STEIJNMEYER X Alied TONNIES	30 + 31 Gerardus Johannes CUPERS X Janna KROEP
8 Gerradus SEIJGER geboren in febr 1802 in Losser X 30-09-1826 in Losser	9 Bernardina WOLTHUIS geboren in apr- 1811 in Losser overleden op 14-04-1877 in Losser	10 Bernardus PETERMAN geboren in juli 1809 in Losser X 05-07-1838 in Lonneker	11 Gezina SPRAKEL geboren op 14-10-1814 in Lonneker	12 Hermannus KRISTEN geboren in 1801 overleden in 1868	13 Helena STUTHOF geboren op 28-03-1802 in De Lutte overleden op 12-01-1867 in De Lutte	14 Johan Hermann STEIJNMEY- ER geboren febr 1780 in Hannover overleden op 22-02-1856 In Losser X op 18-05-1833 in De Lutte	15 Johanna KUIPERS geboren op 18-09-1811 in De Lutte. overleden op 15-04-1843 in De Lutte
4 Gerardus SEIJGER geboren te Losser aug 1834 overleden te Lonneker op 04-08-1909 X 15-09-1869 in Losser	5 Janna PETERMAN geboren te Lonneker juli 1842 overleden te Losser op 23-07-1919	6 Johannes KIRSTEN geboren te Losser op 14-03-1831 overleden te Losser op 09-01-1872 X 27-04-1863 in Losser	7 Johanna STEIJNMEYER geboren te Losser op 14-09-1839				
2 Antonius SEIJGER geboren te Losser op 10-10-1870 overleden te Losser op 12-08-1934 X 28 november 1899 in Losser				3 Helena KIRSTEN geboren te Losser op 25-05-1867 overleden te Losser op 03-02-1927			
1 Johanna Maria Jozephina SEIJGER Zr Plechelma Geboren te De Lutte op 04 maart 1901 Overleden te Delden op 07 juli 1965							

Verslag Excursie Dijkmagazijn en Veldschuur op 26 mei 2013

Het weer werkt deze dag niet mee, het is koud, winderig en het miezert een beetje. Toch komen er nog fietsers bij Villa Ganita aan; wel allemaal met e-bikes. Verder komen er nog wat auto's. Daarna vertrekken we naar het Dijkmagazijn, waar we al opgewacht worden door Kees van der Heijden. Vanwege de regen gaan we eerst naar boven waar het honingslingeren aan de gang is. Bij slingeren komt best veel honing eruit. Het vochtgehalte mag niet te hoog zijn in verband met de houdbaarheid; bij 18% is de honing twee jaar houdbaar. Eric Blankert vertelt over het belang van bijen, want zonder bestuiving geen vrucht. Het bestuiven gebeurt in een korte tijd per dag, ongeveer tussen 11 en 15 uur.

Beneden vertelt 'meneer Kees' over het ontstaan van het Dijkmagazijn dat gebouwd is voor op-

droog is, wordt de uitslag bekend gemaakt.

In het midden Kees v.d. Heijden en rechts Henk Meijer.

slag van materiaal bij bijvoorbeeld een dijkdoorbraak. In de oorlog werd het verwoest en in 1947 herbouwd. In 1995 werd het in opdracht van het Polderdistrict van buiten opgeknapt en overgedragen aan de gemeente Bemmelen die de binnenkant voor haar rekening nam. Sinds 2000 is het gebouw van de Stg. Lingewaard Natuurlijk. Kees van der Heijden heeft met vrijwilligers het gebouw ingericht als natuureducatie- en bezoekerscentrum. Daarna krijgen we een opdracht. We lopen een route langs genummerde nestkastjes, waarbij we moeten uitzoeken welke foto erbij hoort. Verder moeten we echte blaadjes bij de afbeeldingen van blaadjes van bomen of struiken vinden en nog enkele vragen beantwoorden. Ingewikkelder dan we dachten, waarbij we de paraplu ook nog eventjes moeten gebruiken. Gelukkig krijgen we af en toe een tip. Als het weer

Daarna snel naar de Veldschuur waar ze al op ons wachten. Voorzitter van Lingewaard Natuurlijk, Reinier de Nooij, vertelt ons wat ze allemaal doen. Er zijn vrijwilligers die knotten en met de tuintjes en het gebouw natuurlijk bezig zijn en er zijn gidsen voor de polder en educatie. Vele kinderen vinden via school hun weg naar de Veldschuur en werken er bijvoorbeeld in de tuintjes.

Henk Meijer vertelt dan over het gebouw. Een oude boerderij uit de Krakkedel heeft hiervoor model gestaan. Hij heeft dit model zelf getekend. Drie jaar is men bezig geweest met het voorbereidende werk om het geld bijeen te krijgen van allerlei overheidsinstanties en niet te vergeten het Lingewaardse bedrijfsleven en vele vrijwilligers. Het bouwen duurde negen maanden door vrijwilligers geholpen door jongeren van de leer-schul. De Veldschuur is zelfvoorzienend, de stroom komt van de zonnepanelen, grondwaterwinning zorgt voor de vloerverwarming, grijs water voor de spoeling en er is LED-verlichting. Terwijl we de presentatie bekijken, schiet de energieopbrengst op de kolommengrafiek omhoog, omdat de zon inmiddels is gaan schijnen. Buiten bekijken we nog de voorbeeldtuintjes en tuintjes van schoolkinderen, waar ze leren waar ons eten vandaan komt, waar het brood van wordt gemaakt en dat we ook water moeten geven als het niet regent. Hoe belangrijk is niet het besef van de natuur? Ondanks de matige belangstelling waren diegenen die er waren zeer tevreden over deze middag. Een paar willen zelfs nog eens teruggaan om de omgeving nog wat beter te verkennen.

Ria Schouten-de Haan

De gebroken Enter

Pas geleden geconstateerd: het beeld De Enter op de hoek van Vleumingen/Nijmeegsestraat mist de enttak. Op een foto die gemaakt is nadat het beeld naar Vleumingen verhuisd was, was de enttak nog aanwezig.

Op een foto die ook in ons boek staat en die gemaakt is in november 2011 kun je zien dat de enttak al ontbreekt. Wie weet wat ermee gebeurd is en wie het gedaan heeft? Wij hebben melding van vernieling bij de politie en bij B&W gedaan.

Zo heeft de enttak eruit gezien.

30 Jaar Historische Kring Gende

Alweer 30 jaar historische kring. Er is in die tijd weer heel wat gebeurd, in Gendt — daar zullen we het in de volgende Ganita mare eens over hebben — maar ook bij de kring zelf. Onze eerste voorzitter Wim Alwicher is in 1989 overleden. Hij woonde aan 't Hof in Hulhuizen en de geschiedenis van Hulhuizen was ook meteen zijn specialisatie. Hij kon in prachtige volzinnen spreken, maar toen hij ooit bij een filmpje een inleiding moest doen, bleek dat opeens een ware martelgang. Halverwege de volzin was hij de draad steeds kwijt. Op het uiteindelijke resultaat is daarvan nog een ietsepietsie te merken, maar het moest maar. Waarmee gezegd is dat niet iedereen voor de camera geboren is. De secretaris, oud-onderwijzeres Dini v.d. Bergh-Rensen, volgde Frans van Driel al na heel korte tijd op en hield het lang vol. Haar overlijden in 1999 was een heel gemis en haar wandkleed van Gendt 750 siert nog altijd onze grote werkruimte. Zij regelde en organiseerde kordaat van alles, denk alleen maar aan Gendt 750: de oorsprong van onze kring, dook in de archieven, zette koffie, was daarnaast enthousiast bridgespeelster en zelfs jurylid, en in heel Gendt het gezicht van de kring en een begrip. Vanwege dat allemaal kreeg zij bij ons de eretitel 'moeder-overste'. Sociaal bewogen als ze was, spendeerde ze regelmatig bloed nadat zij ooit een leerling had gehad met een bloedziekte. Het volgende lid van het dagelijks bestuur, onze vorige penningmeester Harrie Scholten, is

twee jaar geleden gestorven. Harrie was van veel markten thuis, als oud-personeelschef van *Vahali* was hij ook boekhoudkundig ervaren en kon hij

Met de klok mee: Geert Visser, Dini v.d. Bergh, Harrie Scholten, Gerard Janssen en René van Nassau.

ondanks zijn leeftijd al vroeg overweg met de computer. Naast de grote publicaties van de kring vond hij dat er ook een wat actueler verhaaltje en kort verslag van historische wetenswaardigheden bij moest komen en dat werd *Marktpraat*, het eerste blad van de kring. Zijn onvergetelijke, grappige dialectverhaaltjes uit eigen beleving zijn nog op onze website na te lezen. Een anekdote die er niet instaat: toen hij ooit met zijn auto, gevuld met enkele oudere

Pauze tijdens het werk aan Markt 20 met vlnr: René, Harrie, Henk Leensen, Wim Otemann en Yvonne de Boer.

reisgenoten, elders een dialectbijeenkomst ging bijwonen, zette hij ze ter plekke af. Ze waren al aan de late kant, maar Harrie helemaal. Hij kwam nog nahijgend binnen toen de presentatie van het nieuwe dialectboek zowat voorbij was. Na afloop zou hij de auto halen. De passagiers stonden buiten en zakten na een tijdje lamlendig op een muurtje neer. Eindelijk kwam Harrie in zicht, zonder auto. Een van hen, nog goed ter been, moest weer met Harrie op zoek naar de auto, wat samen wel lukte. Harrie was meer een. Hij zou bij een excursie naar klooster Gravendaal in Duitsland voorop gaan, want hij wist de weg. Al carpoolend volgde hem een rij auto's. Helaas verloren deze hem na de stoplichten in Nijmegen uit het oog. Harrie was verdwenen en werd pas bij het klooster, dat met het nodige vragen onderweg toch gevonden was, teruggezien. Harrie wist altijd zoveel te vertellen dat onze vergaderingen de helft langer duurden. Wij noemden hem wel gekscherend 'mister Marktpraat'. Deze titel ontstond naar aanleiding van ons kringgebouw aan de Markt in Gendt. Daar zaten we met zijn allen in het souterrain. Misschien niet de meest mooie ruimte, maar bar gezellig. We hadden die ook helemaal zelf geschilderd en gemeubileerd met krijgertjes. Wij kozen in eerste instantie voor een gele kleur om de wat sombere ruimte op te fleuren, maar dat bleek op een proefstukje wat al te fel, dus het werd lichtgeel. Toen we na een half jaar werken erin trokken, bleek de grote centrale ruimte ideaal. Je kon meteen antwoord op een vraag krijgen, want alle secties zaten bij elkaar en je hoefde nooit ver om iets op te zoeken. Tom Nahon, oud-onderwijzer, en inmiddels ook gestorven, was er ook van het begin bij. Hij was een fervent fotograaf. Hij legde een ruime collectie fotoalbums aan van zijn leer-

lingen, maar ook van Scouting, gymclub – want hij was ook gymleraar en tot op hoge leeftijd heel lenig – peuters en allerlei evenementen. Hij was ook een van de eersten met een filmcamera.

Het keukentje van Markt 20 tijdens de verbouwing.

Wij hebben nog veel plezier van zijn collectie, vooral met reünies en kersenfeesten. Bestuurslid Wim Otemann, een kundig amateurarcheoloog, heeft vele jaren ons team versterkt, maar toen er niet meer door amateurs archeologisch veldwerk gedaan mocht worden, was de lol er voor hem af en was deelname aan het bestuur voor hem niet zinvol meer. Zijn vondsten mocht de historische kring in bruikleen houden en die leuken de zolder op van *Villa Ganita*, het gebouw, ex-gemeentehuis, waar wij op verzoek van de gemeente in 2004 naar toe verhuisden. Markt 20 zou gesloopt worden, maar – zie daar – het staat

Koffiepauze met allerlei vrijwilligers in de centrale ruimte van Markt 20.

Opening van Marca XX ofwel Markt 20.

De vrijwilligers van het eerste uur in Marca XX.

er nog. Intussen ben ik, Yvonne de Boer, al heel wat jaren secretaris. Toen de historicus Marijke Saris na zes jaar als bestuurslid aftrad, volgde ik haar op en toen het secretarisschap Dini te veel werd, nam ik die taak van haar over. In het begin verzorgde ik ook het jaarprogramma. Toen de functie secretaris door website, e-mail, etc. qua omvang alsmat uitdijde, ging Ineke de Haan het jaarprogramma organiseren. Wegens haar beperking – zij liep moeilijk – was zij arbeidsongeschikt geworden en zij wierp zich met overgave op de organisatie van lezingen en excursies. Na haar dood in 2004 werd zij met evenveel talent opgevolgd door haar zus Ria Schouten, die dat nu al bijna tien jaar doet. Als u genoten hebt van de een of andere lezing of uitje, zoals de excursie

naar fort Pannerden of het Bemmelse natuurmuseum, dan weet u aan wie dat te danken is. Architect Gerard Janssen is er ook vanaf het begin bij. Hij heeft inmiddels all-round ervaring, want naast geografie doet hij sinds het vertrek van Wim Otemann ook de archeologie en daarnaast vertegenwoordigt hij ons in verschillende commissies, zoals straatnamen, erfgoed, ruimte voor rivieren, etc. En dit alles, hoewel hij de AOW-leeftijd heeft, nog naast zijn werk als architect. Hij is ook verantwoordelijk geweest voor ons prachtige logo. René van Nassau heeft, toen hij archivaris bij de gemeente was, ons geholpen bij het opzetten van het archief. Na verhuizing naar Bommel verliet hij het bestuur. Wie de fototentoonstelling bij kersenfeest en Open Monumentendag bekijkt, weet wie daarvoor verantwoordelijk is: Henk Klaassen. Bijna net zolang als de kring bestaat, is hij al bestuurslid en het gezicht

van de kring in Gendt. Tevens onze vraagbaak over Gendtse mensen en gebeurtenissen. Bovendien is hij erg handig, dus voor kleine en grotere klussen, zoals de locomotief in de polder, is hij in touw. Voor PowerPointlezingen over Gendt wordt hij gevraagd door allerlei verenigingen. Hij is onze hofphotograaf en schiet fraaie plaatjes bij allerlei activiteiten van de kring. Hij heeft dus een hele fotocollectie naast het officiële archief van de kring dat met knipsel- en fotoboeken en tijdschriften in handen is van Riet Berends. Zij houdt nauwgezet alle stukjes die over Gendt verschijnen bij en knipt die uit. Zij is de documentatiespecialist en maakt ons erop attent als er weer schoongemaakt moet worden, hoewel zij dat meestal al in stilte zelf gedaan heeft. Heel be-

langrijk voor de kring is de afdeling genealogie. De voortrekkers hiervan waren Joop van de Straaten en Antoon Peters, die de schrijfgroep leidde die de doop-, trouw- en overlijdensregisters in het gemeentehuis in Gendt overschreef. Antoon Peters verwerkte dat allemaal in de com-

De schrijfgroep genealogie met Antoon Peters in het midden, bezig in de raadzaal van het gemeentehuis van Gendt, dat later onze eigen ruimte werd.

puter en toen hij ophield wegens zijn gezondheid, werd dit werk overgenomen door Willem Rasing. Willem Rasing had al een eigen genealogieboek uitgegeven en was dus deskundig op dit terrein. Als specialist gaf en geeft hij lezingen en workshops voor jong en oud. Hij was majoor bij de Marechaussee en is met een onderbreking van drie jaar wegens overplaatsing al weer vijftien jaar bestuurslid. Mia Gerrits die al de ledenadministratie deed, was intussen een vaardig genealogiespecialist geworden en zij nam dit werk bij vertrek van Willem helemaal over. Regelmatig wordt zij bij allerlei computer- en beamerproblemen te hulp geroepen vanwege haar technisch inzicht. Toen Willem na enkele jaren terugkwam in het bestuur heeft hij een hele taak gehad aan het inventariseren van archiefstukken en geschonken voorwerpen en het ordenen ervan. Sinds kort is hij voorzitter, een taak die hij heeft overgenomen van Geert Visser, ook een bestuurslid van het eerste uur, die het rustiger aan gaat doen. Geert

is onovertroffen in historisch onderzoek, heeft een uitstekend geheugen voor data en feiten en was niet voor niks geschiedenisdocent aan het *Canisius College* in Nijmegen. Hij heeft altijd de vergaderingen bekwaam geleid en heeft een groot probleemoplossend vermogen, waar wij

gelukkig maar af en toe gebruik van moesten maken. Steeds wist hij bij zijn speeches de goede toon te treffen en als redactielid van *Ganita mare* blijft hij met zijn artikelen en correctiewerk onmisbaar. Bij het 25-jarig bestaan in 2007 kwam onder zijn leiding het boek *Gendt tussen stad en dorp* tot stand, waarvan nog enkele exemplaren voorradig zijn. Rest nog een ander belangrijk bestuurslid te noemen, verantwoorde-

lijk voor het financiële reilen en zeilen, Geert Witjes. Hij is al weer zeven jaar een bekwaam beheerder van onze financiën. Nu de gemeente het kringgebouw wil verkopen of van ons een drastische huurverhoging wil, is het zijn ondankbare taak met de gemeente te onderhandelen

20 Jaar Hist. Kring Gente met vlnr. Henk, Gerard, Riet, Tom en Willem. Zittend: Harrie, Yvonne en Ineke en vooraan Geert.

over wat qua inkomsten aan huur maximaal mogelijk is. Gelukkig is Geert een persoon die met de nodige humor wel lichtpuntjes weet te ontdekken. Hij heeft ook het artikel *Honderd jaar coöperatief bankieren in Gendt* in ons laatste boek *Gendt tussen Kraaijenbosch en Knienebol*

geschreven. Bij de uitreiking van de sponsorcheque van de Rabo, wist hij daar de lachers op de hand te krijgen met de opmerking: 'Dat betekende meteen het einde van de Rabobank in Gendt'. Laten wij hopen, dat we als kring nog een aantal jubilea kunnen vieren met onze grote groep onmisbare en weinig wisselende vrijwilligers die het bestuur terzijde staan.

Yvonne de Boer-Ravestein

30 Jaar Historische Kring Gente met vlnr: Gerard, Willem, Riet, Henk, Yvonne en Geert Wijtes. Zittend: Mia, Ria en Geert Visser.

Gelders Archief

Het Gelders Archief is verhuisd en is nu te vinden Westervoortsedijk 67-D in Arnhem. Alleen open op dinsdag, woensdag en donderdag.

De Gelderse DTB-boeken zijn op internet gezet. U kunt nu genealogisch onderzoek gewoon op uw PC thuis doen via www.geldersarchief.nl. Zoek op personen, voer een naam in en klik op zoeken. Verfijn daarna op huwelijk, geboorte of overlijden, bruid, kind, etc. en daarna op plaats. Nog niet alle gegevens zijn momenteel beschikbaar, maar er wordt aan gewerkt en na februari 2014 moet het meeste erop staan. Ook de website wiewaswie.nl kan uitsluitsel bieden en is momenteel nog gratis te gebruiken. Het Regionaal Archief Nijmegen is trouwens ook druk bezig met het toegankelijk maken van de genealogische gegevens via hun website. Voor alles erop staat, moet wel op twee jaar gerekend worden.

Bijnamen/scheldnamen

Zoals hiervoor vermeld, zijn in de diverse archieven veel, heel veel genealogische gegevens voorhanden. Zelfs zijn veel van die genealogische gegevens via internet beschikbaar. Ik heb daar dan ook veel profijt van. Waar ik echter naar op zoek ben kan ik in archieven niet vinden. Ik probeer in de diverse archieven antwoord te vinden op de vraag of Dos van de Bond en Bartje van de Bond familie van elkaar waren. Datzelfde probeer ik ook te achterhalen bij Truus de Mier en Marie d'n Imp, of zij familie waren. Geachte lezer u begrijpt het misschien of misschien ook niet, de namen die ik hiervoor schreef zijn geen genealogische namen maar bijnamen of zo u wilt scheldnamen. Bijnamen, ik blijf ze maar zo noemen, maar ook die andere niet zo vlijende namen, daar ben ik naar op zoek. Het is de bedoeling om daar in de toekomst iets mee te gaan doen. Uw hulp is daarbij hard nodig! Alvorens er echter publicaties komen, willen wij u echter garanderen dat er contact zal worden opgenomen met de betrokken families. Dit contact zou er toe kunnen leiden dat de betreffende namen en bijnamen niet gepubliceerd worden.

Graag vernemen wij uw reactie. Wat wij willen weten is eigenlijk een antwoord op onderstaande vragen:

1. Betreft het een bij- of scheldnaam
2. De bij- of scheldnaam zelf
3. Waar komt de naam vandaan, waarom werd iemand zo genoemd
4. Wat is de echte naam van betrokkene
5. Uw naam.

U kunt de antwoorden door middel van een mailtje sturen naar ons secretariaat info@historishekringgente.nl of een briefje bij onze villa, Nijmeegsestraat 19, in de brievenbus doen. Er is ook natuurlijk de mogelijkheid om onder het genot van een kopje koffie zelf tijdens onze openstelling een smeuïg verhaal te komen vertellen, waarin de naam helemaal goed tot uiting komt. Wij schrijven dit ook graag voor u op. Hartelijk dank voor uw medewerking.

Willem Rasing, sectie genealogie

Aanwinsten

Ontvangen van:

Dhr. Th. Hogenkamp, 3 oude foto's vanuit de fam. Nijs

Peter Jansen, consumptiemunt van De Herbergh en digitaal een aantal oude foto's

Inge Hofs, foto Semper Crescendo uit 1965

Dolf Flintrop, *Wat een leven*, levensgeschiedenis van Wim en Anna Flintrop

Ger Stokman, Pauselijke onderscheiding van zijn vader en videoband eerste triatlon (1989)

Mevr. Verheyen, tiental foto's en twintigtal bidprentjes van de fam. De Beijer

Mevr. Van Straaten-Kerkman, een klassenfoto en een toneelfoto

Mevr. H. Juffermans, fles wijn Gendt 1200

Herman Buurman, gravure Judith en Holofernes, d.d. 1741

R.M. v.d. Laarschot, dialectzin

Hans Hoen, 4 foto's van de fam. Jeurissen via Ben Vedder

Gerard Joosten, jaarboekje van de Ned. Rooms-Katholieke Smedenpatroonsbond

Anciëlla Tap, foto en dia Camping Waalstrand

Bibliotheek Gendt, grote vitrine op houten onderkant.

Mevr. Rosmulder-de Haan, via Henk Botterblom een melkstoeltje.

Welkom nieuwe leden

Uit Gendt, tenzij anders vermeld:

Mevr. I. Ederveen

Mevr. B. Tjissen-Kerkman

Dhr. G. de Vries

Mevr. T. Zweers-Rasing

Dhr. R.A.H. Flintrop

Dhr. W. v. Bon, Milsbeek

Mevr. Joosten-Meijer

Dhr. A.H. Wiltink

Dhr. W. v. Loevezijn

Dhr. J. Arends

Dhr. J. Leensen

Mevr. D. Aarntzen, Nijmegen

Dhr. en mevr. J. en M. Hofs-Giesen

Dhr. N. Colijn

Dhr. J.H. Derksen

Dhr. A. v.d. Sant

Dhr. H. Milder, Doornenburg

Dhr. E.G.H. Flintrop

Inmiddels hebben we **746 leden!!!**

Cadeautip

Ons boek, *Gendt tussen stad en dorp*, een onmisbaar overzicht van alles wat met de geschiedenis van Gendt te maken heeft, is nog in ons kringgebouw te verkrijgen voor € 15,-. Het nieuwe boek *Gendt tussen Kraaijenbosch en Knienebol* kost bij ons € 22,50.

U kunt ook een cadeaubon van € 15,- bij ons halen om uw vriend/vriendin te verrassen met een jaarabonnement op ons kringblad, tevens lidmaatschap.

Zonder verplichting houdt dat na een jaar op.

Incasso contributie 2014

Uw contributie resp. € 15,— of € 22,— wordt middels de door u verstrekte machtiging eind januari 2014 geïncasseerd onder vermelding van onze incassant-ID NL68ZZZ410564190000 en uw lidnummer.

Facebook

Ook een historische kring moet wel met de moderne tijd meegaan. Sinds kort zet Robert Braam voor de Historische Kring Gente regelmatig nieuwe oude foto's op Facebook. Wij hebben inmiddels een paar honderd vrienden. Kijk zelf ook eens op www.facebook.com/historischekringgente. U kunt dan ook meteen reageren op een plaatje.

Wegens **overlijden** hebben wij afscheid moeten nemen van ons lid:

Wim (Wilhelmus Johannes Gerardus) Evers

Geboren op 16 augustus 1933

Overleden op 14 juni 2013

Toon (Antonius Johannes Thomas) Zweers

Echtgenoot van Trees Rasing

Geboren op 13 februari 1938

Overleden op 7 augustus 2013

Mientje (Wilhelmina Francisca Josephina)

Rutten-Janssen

Echtgenote van Wim Rutten

Geboren op 24 maart 1929

Overleden op 26 augustus 2013

Wij willen de verwanten en vrienden ons medeleven betuigen en veel kracht toewensen bij het verwerken van het verlies.

Colofon:

e-mail: info@historischekringgente.nl

website

www.historischekringgente.nl

Webmaster: Aad Hendriks

Redactie Ganita mare:

Yvonne de Boer-Ravestein (eindredactie)

Mia Gerrits-Bouwman

Henk Klaassen

Geert Visser

Onze redactie is te bereiken via bovenstaand e-mail adres, maar ook op de in de kolom hier-naast genoemde adressen en telefoonnummers

Huisvesting: in 'Villa Ganita'

Nijmeegsestraat 19, 6691 CK Gendt

Betalingen:

Hist.Kring Gente te Gendt

bank 1164 26 705

Drukwerk Ganita Mare: DATADRUK Gendt

ISSN: 1878-7908

Bestuur Historische Kring Gente

Voorzitter: **Willem Rasing**
Bernhardstraat 22, 6691 ZM GENDT,
tel. 0481 424546

Secretaris: **Yvonne de Boer-Ravestein,**
Waterwolf 31, 6681 TH BEMMEL,
tel. 0481 422400

Penningmeester: **Geert Witjes,**
De Haspel 9, 6691 PP GENDT,
tel. 0481 422851

Foto- en knipselarchief: **Riet Berends-Peters,**
Baron van Gendtlaan 7, 6691 ZH GENDT,
tel. 0481 422471

Genealogie: **Mia Gerrits-Bouwman,**
Steenakker 11, 6691 DM GENDT,
tel. 0481 423543

Geografie en archeologie: **Gerard Janssen,**
Nijverheidsweg 15, 6691 EZ GENDT,
tel. 0481 431324

Presentaties: **Henk Klaassen,**
v.d.Duyn van Maasdamstr. 8, 6691 CT GENDT,
tel. 0481 424253

Jaarprogramma: **Ria Schouten-de Haan,**
't Hof 10, 6691 HK GENDT,
tel. 0481 422781

Willem Rasing overhandigt in zijn nieuwe functie als voorzitter van de HKG de petitie met 920 handtekeningen aan wethouder Dolmans (zie ook blz. 2)

Welkom op de maandagavond vanaf 2000 uur en op de woensdagmorgen vanaf 0930 uur.

Al is het alleen maar voor de koffie

Bjent zei: Veul houtwörme make lich wèrek